Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…этэмнай 1921 оной …абриин 21-hээ гарана | № 22 (15645) | 1981 оной январиин 27, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ БОЛОН СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

«1981 ондо хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэхэ, тэрэнние үнгэргэхэ нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа.

Байгша оной хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдые хаба саг соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ зорилготойгоор КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, союзна республикануудай Компартинуудай ЦК болон Министрнүүдэй Соведүүдые, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствые, СССР-эй Мелиорациин болон уhанай ажахын министерствые, СССР-эй Госкомсельхозтехникые, СССР-эй Бэлэдхэлэй министерствые, СССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствые, СССР-эй Хүнгэн промышленностиин министерствые, Центросоюзые, партиин хизаарнууд, областьнууд болон районуудай комитедүүдые, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудые, хүдөө ажахын нютагай органуудые, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые иигэжэ уялгалаа:

— 1981 оной хабарай тарилгые агротехническэ эрхим хэмжээндэ үнгэргэхын тула үрэhэ хүрэнгэ түргэнөөр бэлдэжэ, тэрэнние тарилгын эрхим шанарта хүргэхэ нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха. Колхоз, совхозуудые болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудые эрхим шанартай үрэhөөр гүйсэд хангаха тушаа нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха. Ажахынуудые ороохото-бобово болон тэжээл болгогдохо тарияанай, ленболгунецэй үрэhөөр хангаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха, тэрэшэлэн нютагжуулагдаhан шэнэ, ашагтай hайн сортнуудай, хүдөө ажахын элдэб ургамалнуудые холиhон сортнуудай бии байhан бүхы үрэhэ хэрэглэхэ. Үрэhэн болгогдохоор харгаабха хүн соонhоо саг соонь худалдажа абаха, тиигэжэ ажахы бүхэндэ энэ ургамалые тариха түсэб заатагүй дүүргэхэ шухала;

— колхоз, совхозуудта, хүдөө ажахын бусад предприятинуудта минеральна үтэгжүүлгэ, ургамал хамгаалха химическэ зүйлнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, бүхы уhалагдадаг, хатаагдаhан газарые hайнаар ашаглаха;

— хабарай тарилга болотор бүхы машина, тракторнуудые заhабарилжа дүүргэхэ хэмжээ абажа, тарилгын эхилхэhээ хоёр недели урид бүхы тракторнуудые, газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ машинануудые түгэс бэлэн болгохо. Тэжээл бэлэдхэлгын машинануудые, таряа хуряалгын комбайнуудые болон бусад техникые заhабарилха хүдэлмэрине түргэдхэхэ, тэдэнэй заhабарилгын шанарые hайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха. Тиигэхын тула колхоз, совхозуудай болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай заhабарилгын мастерскойнуудые дүүрэн хүсэндэнь хэрэглэхэ, тэдэ предприятинуудта заhабарилагшадай хүдэлмэриие хоёр халаанда эмхидхэхэ;

— трактор, машинануудай агрегадуудые хоёр халаанда хүдэлгэхын тула ажахынуудые механизаторнуудаар хүсэд бүридхэхэ, колхоз, совхоз болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта техникэ ашаглаха түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ, ажалай эгээл ехэ бүтээсэ туйлаха, хүдэлмэриин шанарые hайжаруулхын түлөө бүхы механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ;

— колхоз, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта тарилгын хүдэлмэриин үедэ ниитын эдеэ хоолой, соёлой-ажаhуудалай болон медицинскэ талаар hайнаар хангаха хэмжээнүүдые абаха.

Союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, СССР-эй Госкомсельхозтехникэдэ, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна хүдөө ажахын наукануудай академидэ иигэжэ даалгагдаа:

— 1981 ондо хүдөө ажахын ургамалнуудые индустриальна технологиин гуримаар тариха ургуулха районууд болон ажахынуудые тодорхойлхо;

— энэ хэрэгтэ сэхэ зорюулагдаhан хэрэгтэй техникэ, эрхим шанартай үрэhэ, минеральна үтэгжүүлгэ, гербицидүүдые, хоро болон химиин бусад зүйлнүүдые, материально-техническэ хэрэгсэлнүүдые тэдэ районууд болон ажахынуудта үгэхэ;

— тарилгын эхилтэр хүдөө ажахын ургамалнуудые индустриальна технологиин гуримаар тарижа ургуулха онол аргануудые шудалха хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэхэ.

Союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, СССР-эй Госкомсельхозтехникэдэ, СССР-эй Мелиорациин болон уhанай ажахын министерствэдэ, СССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствэдэ, тэдэнэй нютагуудтахи органуудта иигэжэ даалгагдаа:

— хабарай тарилгын үедэ машина, тракторнуудые hаадгүйгөөр хүдэлгэхэдэ хүсэд хүрэхөөр нефтепродуктнуудые ажахы бүхэндэ бии болгохын тула колхоз, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта шэнгэн түлишэ, түрхихэ хэрэгсэлнүүдые зөөхэ хүдэлмэриие түргэдхэхэ тушаа зайлашагүй хэмжээнүүдые абаха;

— түлишэ болон түрхилгын хэрэгсэлнүүдые гаргашалха талаар бии байhан дутагдалнуудые усадхажа, тэрэнние ашаг үрэтэйгөөр, нарин нормын ёhoop хэрэглэхэ, зүбөөр бүридхэжэ абаха, хадагалха;

— түлишэ, түрхилгын хэрэгсэлнүүдые гамтайгаар хадагалха, үлүү гаргашалхагүйн тула тодорхой хэмжээнүүдые колхоз, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта зохёожо хэрэглэхэ.

1981 оной хабарай тарилгые үнгэргэхэдэ хэрэгтэй түлишэ болон түрхилгын хэрэгсэлнүүдые зөөхэ график баталха гэжэ СССР-эй Госснабта, СССР-эй Госкомсельхозтехникэдэ, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ дурадхагдаа.

1981 ондо хүдөө ажахыда үгтэхэ фондоор, СССР-эй Госкомсельхозтехникэтэй хэлсэhэн номенклатурын ёhoop хүдөө ажахын машинануудые, материально-техническэ бусад хэрэгсэлнүүдые, тракторнуудта, автомобильнуудта, хүрьhэ элдүүрилгын, тарилгын машинануудта, элдэб ашаа буулгаха машинанууд болон экскаваторнуудта, газар малталгын, барилгын техникэдэ, бүлүүр станцинуудта хэрэгтэй запасной частьнуудые байгша оной түрүүшын хахадта болзорhoонь уридшалан үгэхэ гэжэ СССР-эй Госснабта, Тракторай болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын министерствэдэ, Мал ажалда хэрэгтэй болон тэжээл үйлэдбэрилгын машина бүтээлгын министерствэдэ, Автомобильна промышленностиин министерствэдэ, Барилгын министерствэдэ, Харгын-коммунальна машина бүтээлгын болон бусад министерствэнүүдтэ, ведомствэнүүдтэ, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа.

Республиканууд, хизаарнууд, областьнуудта запасной частьнуудые жэгдэ hайнаар үгэжэ байха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана.

Тохёолдоhон байдалые хараада абажа, 1981 оной нэгэдэхи кварталай фондын ёhoop тракторнууд болон хүдөө ажахын бусад машина, техникые, минеральна үтэгжүүлгые зарим союзна республиканадай хүдөө ажахыда үгэхэ болзорые байгша оной февраль—май hарануудта хубилгаха зүбшөөл СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, СССР-эй Госкомсельхозтехникэдэ үгтөө.

Колхоз, совхозуудта хэрэгтэй машинануудые, аккумуляторнууд болон бусад хэрэгсэлнүүдые нэмэжэ үгэхэ байна.

Тэрэшэлэн хүдөө ажахын машинануудые, тракторнууд болон автомобильнуудай, бусад машинануудай, тракторнуудай прицепүүдэй, экскаваторнуудай, барилгын-харгын машинануудай запасной частьнуудые, тэрэшэлэн пестицидүүдые, гидротормозной шэнгэн зүйл болон бусад хэрэгсэлнүүдые, бүридхэн холболгын зүйлнүүдые нэмэжэ үйлэдбэрилхэ гэжэ промышленна министерствэнүүдтэ даалгагдаа.

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэтэй зүбшэжэ, материалнуудые, түхеэрэлгэ болон машинануудые хэрэглэгшэдэй дунда хубаарилха хэрэг СССР-эй Госкомсельхозтехникэдэ даалгаха. Зүгөөр энэ тогтоолой ёhoop үгтэхэ пестицидүүдые СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ даалгагдаа.

1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ хүдөө ажахыда барилгын модо болон хюреэдэмэл материалнуудай жэлэй фондын хахадhaa бага бэшые үгэхэ хэрэг СССР-эй Госснаб болон союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа.

1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ хүдөө ажахыда болон уhанай ажахыда хабарай тарилгын хүдэлмэриие үнгэргэхын тула (энэ үедэ үгтэхөөр хараалагдаhан фондын ёhoop) нефтепродуктнуудые кварталнуудаар хубаарилагдаhыень харалсангүйгөөр үгэхэ даабари СССР-эй Госснабта, Нефть болбосоруулдаг ба нефтехимическэ промышленностиин министерствэдэ болон союзна республиканууддай Министрнүүдэй Соведүүдтэ үгтөө.

Түрүүшын ээлжээндэ хүдөө ажахыда болон уhанай ажахыда энэ тогтоолоор хараалагдаhанай хэмжээгээр болон болзорто полиэтиленовэ плёнконуудые (полиэтилен үйлэдбэрилхэ түсэбэй дүүргэлтэhээ дулдыдангүйгөөр) үгэхэ гэжэ СССР-эй Химическэ промышленностиин министерствэдэ, Нефть болбосоруулдаг ба нефтехимическэ промышленностиин министерствэдэ болон бусад министерствэнүүдтэ дурадхагдаа.

1981 ондо үгтэхөөр хараалагдаhан фондын ёhoop түрүүшын ээлжээндэ (үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтэ харалсангүйгөөр) хара болон үнгэтэ металлнуудай прокадуудые, хоолойнуудые, материалнуудые, бэлэдхэхэ ба ба холбохо хэрэгсэлнүүдые, тракторнуудые, автомобильнуудые, прицепүүдые, газар малтаха техникые, хүдөө ажахын машинануудые болон запасной частьнуудые бүтээн гаргадаг предприятинуудта, энэ тогтоолоор тогтоогдоhон нэмэлтэ даабариин ёhoop бүтээн гаргагдаха продукциие оруулалсан үгэхэ гэжэ СССР-эй Госснабта болон тусхайта министерствэнүүдтэ даалгагдаа.

Үрэ жэмэс болон овощ ябуулха модон хайрсагуудые, шэнгэн продукци хэхэ боошхонуудые хэжэ, бэлэдхэлэй болон худалдаа наймаанай организацинуудта үгэхэ даабари СССР-эй Ой модоной целлюлозно-саарhанай болон модо болбосоруулгын промышленностиин министерствэдэ, СССР-эй ой модоной ажахын гүрэнэй комитедтэ үгтэжэ, эдэ хайрсагуудые, боошхонуудые зөөхэ вагонуудые үгэхөөр Зам харилсаанай министерствэдэ дурадхагдаа.

Хэрэгтэй болоо hаань, зарим колхозуудта 1981 оной ноябриин нэгэн хүрэтэр запасной частьнуудые болон заhабарилгада хэрэгтэй болохо материалнуудые, машинно-тракторна паркые заhабарилха ба техническэ талаар харууhалха хүдэлмэридэ болон транспортна ажалда, нефтепродуктнуудай ба тэжээлдэ, мүн үрэhэ hэлгэжэ абалгатай холбоотой гаргашада (тэрэнние зээлгые оруулалсан), гүрэнэй фондhoo үгтэhэн үрэhэндэ, минеральна үтэгжүүлгэнүүдтэ, гербицидүүдтэ болон ядохимикадуудта, залуу эбэртэ бодо мал худалдан абалгада, тэрэшэлэн колхознигуудай ажалай түлөөhэндэ хэгдэхэ гаргашада зорюулжа, богони болзорой урьhаламжа үгэхыень СССР-эй Госбанкда зүбшөөгдөө. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй складуудые бариха ба заhабарилан шэнэдхэхэ, машинануудые хадагалха байра, трактор болон автомобильнуудые табижа байха газар, тэрэнние шалгаха, тэрээндэ горючи хэхэ ба тэрэнние угааха байратайгаар түхеэрхэдэ, хабсаргагдаагүй асарагдаhан хүдөө ажахын техникые суглуулан хабсаргаха цехүүдые түхеэрхэдэ, мүн 1981 оной капитальна hомололгын толхоогдомол хэмжээнhээ гадуур техническэ харууhалгын станцинууд болон пунктнуудые түхеэрхэдэ хэгдэхэ гаргашыень түлэхэ удаан болзорой урьhаламжа зарим совхозуудта болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта, СССР-эй Госкомсельхозтехникын ба «Союзсельхозхимия» нэгэдэлэй предприятинууд болон организацинуудта 1981 ондо удаан болзорой урьhаламжа түсэбэй ёhoop үгэхыень СССР-эй Госбанкда зүбшөөгдөө. Иимэ удаан болзорой урьhаламжа СССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын зарим совхозуудта мүн лэ удаан болзорой урьhаламжын түсэбэй зэргээр 1981 ондо үгэхөөр СССР-эй стройбанкда дурадхагдаа.

Колхозуудые, совхозуудые болон гүрэнэй хүдөө ажахын бусад предприятинуудые, тэрэшэлэн СССР-эй Госкомсельхозтехникын хабарай тарилгын хүдэлмэриие үнгэргэхэдэ хэрэгтэй техникые заhабарилдаг предприятинуудые электрын элшэ хүсөөр таhалгаряагүйгөөр хангаха хэрэгтэй бүхы хэмжээнүүдые абахыень СССР-эй Энергетикын болон электрижүүлгын министерствэдэ даалгагдаа. Хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэхэ ба тэрэнние үнгэргэхэдэ хэрэгтэй болохо машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые, үрэhэ хүрэнгэ, запасной частьнуудые, резинэ, мөөрнүүдые, металлопрокат, ой модоной болон барилгын материалнуудые, нефтепродуктнуудые, барилгын конструкцинуудые, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, карбидна кальци, тэжээлэй дабhа, тэжээлэй фосфадууд, пестицидүүд болон бусад материалнуудые зөөхын тула вагонуудые, суднануудые болон контейнернүүдые түрүүшын ээлжээндэ үгэхөөр Зам харилсаанай министерствэдэ, Далайн флодой министерствэдэ болон РСФСР-эй Гол мүрэнүүдэй флодой министерствэдэ дурадхагдаа. Мүн хүдөө ажахыда болон уhалууриин болон намаг хатаалгын системэнүүдые барилгада түмэр харгыгаар болон уhан замаар ябуулагдаhан ашаатай поезднууд болон суднануудай хойноhoo хиналта табиха даалгабари эдэнэртэ үгтэhэн байна.

Хабарай тарилгын хүдэлмэридэ механизаторнуудаар, трактористнууд - машинистнүүдээр дуталдаhан колхозуудта, совхозуудта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1971 оной апрелиин 21-нэй тогтоолой ёhoop промышленна, транспортна болон бусад предприятинуудhаа, эмхи зургаанууд болон организацинуудhaa иимэ мэргэжэлтэдые ябуулхаар союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ зүбшөөгдөө. Колхозуудта, совхозуудта болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудта хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадахаар эльгээгдэhэн трактористнууд - машинистнүүдэй 1980 ондо хэрэглэгдэhэн ажалай түлөөhэнэй гуримые тайлбарижа үгэхэ хэрэг СССР-эй ажалай ба социальна асуудалнуудай талаар Гүрэнэй комитедтэ даалгагдаа.

«Сельхозхимия» болон «Сельхозтехника» нэгэдэлнүүдэй, колхозуудай, совхозуудай болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай нэрэ дээрэ ерэhэн бүхы ашаае түмэр замай станцинууд дээрэhээ түргэнөөр зөөхэ хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абахаар союзна болон автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, крайгүйсэдкомуудта, облгүйсэдкомуудта, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, СССР-эй Госкомсельхозтехникэдэ дурадхагдаа.

Хүдөө ажахыда болон уhанай ажахыда 1981 ондо хэрэглэгдэхээр үгтэhэн материальна зүйлнүүдтэ тон гамтайгаар хандаха хэрэг союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, СССР-эй мелиорациин ба уhанай ажахын болон СССР-эй Госкомсельхозтехникэдэ даалгагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха социалис мүрысөөндэ оролсон, партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомолой организацинууд, хүдөө ажахын болон уhанай ажахын органууд, колхоз болон совхозууд, промышленна болон транспортна предприятинууд ба организацинууд 1981 ондо хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулха, ажахынуудай материально-техническэ баазые саг соонь бэлдэхэ, хабарай тарилгын хүдэлмэриие агротехническэ эгээн дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ хэрэгые хангаха гэжэ найдажа байhанаа КПСС-эй Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет мэдүүлнэ.

СССР-эй ЦСУ-гай

МЭДЭЭСЭЛ

ДАБШАЛТЫН ШАТАНУУД

Советскэ Союзай ажалшад социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай шэнэ амжалтануудаар КПСС-эй XXVI съездые угтажа байна. 1980 ондо ороной экономическа хүсэн нэмээгдээ, ниитын үйлэдбэриин хэмжээнүүд дээшэлүүлэгдээ, арад зоной ажал улам hайжаруулагдаа. … гээд СССР-эй 1980 оной экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээн дотор хэлэгдэнэ.

1979 онойхитой жэшэбэл, үнгэрhэн жэлдэ СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын гол үрэ дүнгүүд имэ баримта мэдээнүүдээр гэрхэйлэгдэнэ: хэрэглэмжын нөөсэлгэдэ гаргашалагдаhан национальна доход 103,8; промышленностиин продукци — бүхыдөө 103,6, тэрэ тоодо: үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ — 103,6, хэрэглэмжын зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалга — 103,4, хүдөө ажахын продукци —97; бүхы түхэлэй транспортаар ашаа зөөлгэ—103; гол фонднуудые ашаглалгада оруулалга — 108; капитальна hомололгонууд —102; хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо —101,7; ажалай бүтээсэ: промышленностьда—102,6, хүдөө ажахыда (ниитын үйлэдбэри)—99, барилга дээрэ — 101,2, түмэр замай транспортда ажалай бүтээсэ —100,2 процент болоhон байна. Арадай ажахын ашаг олзо (сасуудхагдамал сэнгээр) —102, хүн бүхэнэй хүртэсэдэ бодото ашаг олзо — 103,5; арадай ажахыда салин хүлhэнэй жаса — 105,1; хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда зэргын мүнгэн салин—103,2; колхознигуудай ажалай түлбэри —102 процент болобо. Хэрэглэмжын ниитын фонднуудhaa хүн зондо үгтэhэн нэмэлтэ түлбэринүүд, хүнгэлэлтэнүүд: бүхыдөө — 105,7; хүн бүхэнэй хүртэсэдэ 104.8 процент болоhон байна. Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничэ эд бараанай эрьесэ —105,3; арад зоной ажаhуудалые хангалгын хэмжээн 107,2 процент болобо. Байрын гэрнүүдэй ниитэ талмайе ашаглалгада оруулалга — 106, гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ 114 процентээр ургаа.

Арадай ажахын бүхы hалбаринуудта эрдэм, техникын хүгжэлтэ туйлагдаhан байна.

Национальна доход 16 миллиард түхэригөөр дээшэлжэ, 450 миллиард түхэригhөө (бодото сэнгээр) үлүү гараба. Тэрэнэй дүрбэнэй гурбан хубинь хэрэглэмжэдэ гаргашалагдаа, харин гэр байрын, ба социально-соёлой барилгада hомологдоhон гаргашануудые хараада абабал, национальна доходой табанай дүрбэн хубинь арад зоной байдалые улам hайжаруулгада гаргашалагдаhан байха юм.

1979 онойхитой жэшэбэл, промышленностиин продукци 22 миллиард түхэригөөр ургажа, 627 миллиард түхэригтэ (1975 оной январиин 1-дэ предприятинуудта тогтоогдоhон оптово үнэ сэнгүүдээр) хүрэбэ.

1980 ондо 121 миллиард түхэригэй хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилэгдөө.

130 миллиардhaa дээшэ түхэригэй ниитэ үнэ сэнтэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаhан байна.

Ниитын ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар арадай ажахыда 2,6 миллион хүнэй ажал хэрэг алмагдаа. Түүхэй эд, материалнууд, түлишэ болон элшэ хүсэ гаргашалга хороогдобо.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ 92 миллиард шахуу түхэригтэ хүрөө. Тэрэнэй ехэнхи хубинь социалис гүрэнүүдтэ, нэн түрүүн Экономическа харилсаан туhаламсалгын Соведэй гэшүүн-оронуудта хабаатай байна.

1980 он арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэл болобо. Үнгэрhэн табан жэлдэ арадай ажахы КПСС-эй XXV съезд дээрэ тодорхойлогдоhон ниитын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөhэнэй, тэрэнэй ашаг үрэ болон хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлhэнэй үндэhөөр совет арадай байдалые саашадань hайжаруулха талаар шэглүүлэгдэhэн хараа шугамтай зохилдуулагдажа хүгжөөгдэhэн байгаа.

Промышленностиин нэгэдэлнүүд болон предприятинуудта тогтоогдоhон продукци гаргаха жэлэй түсэб дүүргэгдээ. Бүхы союзна республикануудай промышленность түсэбөө дүүргэбэ.

1979 онойхитой жэшэбэл, үйлэдбэриин ургалта 3,6 процент болоо. Промышленностиин түс түс hалбаринуудта туйлагдаhан баримтанууд доро үгтэнэ: электрын элшэ хүсэн—105; түлишын промышленность—102; хара ба үнгэтэ металлурги—100,6; химическэ ба нефтехимическэ промышленность—106; машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга—106; ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозо саарhанай промышленность—102; барилгын материалнуудай промышленность—100,9; хүнгэн промышленность—103 процент.

Ажалай бүтээсэ 2,6 процентээр ургаа. Энээнэй ашаар үйлэдбэриин ургалтын дүрбэнэй гурбан хубиhaa үлүүниинь ебтаhан байна.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

Коммунистка П. П. Нетесова Мухар-Шэбэрэй районой түрүү hаалишадай нэгэн гэжэ тоологдодог. Тэрэ арбадахи табан жэлэйнгээ даабари болзорhoонь холо урид дүүргэhэн байна. Полина Петровна КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, эршэмтэйгээр ажаллана. Үнинэй hаалишан XXXI областной партиин конференциин делегадаар hунгагдаhан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. П. Нетесова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ КОМПАРТИНУУДАЙ СЪЕЗДНҮҮД

ПАРТИИН ТҮСЭБҮҮД—АРАДАЙ ТҮСЭБҮҮД

ТБИЛИСИ. (ТАСС). Грузиин Компартиин XXVI съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Делегадууд КПСС-эй дотоодын болон гадаадын политикые бүрин хүсэдөөр hайшаагаад, коммунис байгуулалтын зорилгонуудые бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа, […]шэ зоригоо гамнахагүйбди гэжэ найдуулаа.

Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ З. А. Патаридзиин хэhэн 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа партиин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект тухай элидхэлые съезд зүбшэн хэлсэбэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ Грузиин ССР-эй ажалшадай урда ехэ, харюусалгатай зорилгонууд табигдана.

Эмхидхэлэй-партийна, политическэ-хүмүүжүүлгын ба үзэл сурталай хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха, республикын экономическа, социально-соёлой хүгжэлтые партиин зүгhөө хүтэлбэрилгын гуримые, арга онолые hайжаруулха харгы замуудые съезд хараалаа.

Республикын партийна организациин хүтэлбэрилхы органууд, КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэридэ хабаадаха делегадууд hунгагдаба.

• • •

КИШИНЕВ. (ТАСС). Республикын ажалшад КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, түсэбүүд болон уя гэнүүдаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Молдавиин Компартиин XV съездын делегадууд энээндэ батаар найдажа байhанаа мэдүүлээ.

Республикын парторганизациин эмхидхэлэй ба политическэ бүхы хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха, КПСС-эй ЦК-гай проект дотор табигдаhан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ партийна үүргэ нүлөөе дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тодорхойлогдобо.

Молдавиин Компартиин съездын түгэсхэлдэ хүтэлбэрилхы органууд, КПСС-эй XXVI съездтэ хабаадаха делегадууд hунгагдаа.

• • •

ДУШАНБЕ. (ТАСС). Таджикистанай Компартиин XIX съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр. Таджигай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Р. Набиев «Партиин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект тухай» элидхэл хээ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ республикын экономическа хүгжэлтын горитой ехэ зорилгонууд хараалагдана гэжэ элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

• • •

ЕРЕВАН. (ТАСС). Шэнэ табан жэлдэ үндэр үрэ дүнгүүдые туйлахын тула бүхы дүй дүршэлөө зохёохы ёhoop хэрэглэхыень Армениин Компартиин XXVII съездын делегадууд республикын коммунистнуудые, бүхы ажалшадые уряалба. Съезд январиин 24-дэ хүдэлмэреэ дүүргээ.

Съезд дээрэ арбадахи табан жэлэй үедэ республикын социально-экономическа ба соёлой хүгжэлтэ гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэhэн, үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ арга нөөсэнүүд тодорхойлогдоhон байна. Армениин ажалшад КПСС-эй XXVI съезд тээшэ бата найдамтайгаар дабшана гэжэ делегадууд тэмдэглээ.

Армениин Компартиин хүтэлбэрилхы органууд, КПСС-эй XXVI съездын делегадууд hунгагдаба.

• • •

Эмхидхэлэй пленумууд боложо, Компартинуудай ЦК-нуудай нэгэдэхи секретарьнар hунгагдаба: Грузиин—Э. А. Шеварднадзе, Молдавиин — С. К. Гроссу, Армениин— К. С. Демирчян.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЬЭЭ, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЬЭЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЬЭЭ

Гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша—КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Генеральна прокурор Р. А. Руденко хүндөөр үбшэлhэнэй hүүлээр 74-тэй болоҗо ябатараа 1981 оной январиин 23-да наhа бараба гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүнзэгы шаналал гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ — **СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ** — **СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ**

Партийна ажабайдал

ҮГЛӨӨДЭР УЛАМ ҺАЙНААР ХҮДЭЛХЭ

КПСС-эй Улаан-Удэ хотын Советскэ районой партиин комитедэй пленум болобо. «Партиин Центральна Комитедэй октябриин (1980 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй, «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проектэй холбоотойгоор районой партийна организацинуудай зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. КПСС-эй райкомой секретарь Ю. Ж. Батуев тус асуудалаар элидхэл хээ.

Арбадахи табан жэлэй туршада районой ажалшад экономико болон соёл культура хүгжөөхэ талаар горитой амжалтануудые туйлаа. 1980 оной декабриин 19-дэ район продукци гаргаха, худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Түсэбһөө гадуур 8 миллионһоо дээшэ түхэригэй продукци худалдагдаа. Промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 1975 онойхиһоо 13,8 процентээр нэмээ.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха талаар нилээд юумэн хэгдээ. Табан жэлэй туршада капитальна барилгада 66 миллион түхэриг гүрэнэй мүнгэ зөөри гаргагдаа. Районой предприятинууд республикын колхоз, совхозуудта 2,7 миллион түхэригэй шефскэ туһаламжа хүргөө. Тэдэнэй өөһэдынгөө хүсөөр гахайн хоёр, хониной арбан байра, 3 овощехранилищи, силос болон сенажай 23 траншей барһа.

КПСС-эй ЦК-гай Октябриин (1980 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай проектээр зорилгонуудые районой ажалшад [illegible] социалис уялгануудые абажа, байгша ондо бүри ехэ зорилгонуудые хараалжа байна. Партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ хоёр һарын түсэб дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 100 мянган түхэригэй продукци гаргаха гэжэ тэдэнэр шиидхэһэн юм. Ажалшадай хоёр һарын түсэбһөө гадуур 200 мянган түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол худалдагдаха, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын талаар 24 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэгдэхэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй промышленна продукци гаргаха, худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ жэлэй түсэб декабриин 28-да дүүргэгдэхэ юм. Байгша ондо Буряадай академическа драмтеатрай, багшанарай институдай корпусай, хамтын байрын, хэблэлэй байшангай, авиапредприятиин хамтын байрын барилганууд дүүргэгдэжэ, ашаглалгада үгтэхэ, хэдэ хэдэн, тэрэ тоодо олон дабхар [illegible] барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ. Республиканска түб хотые болбосон түхэлтэй болгохо, транспорт, хүнэй холбоо, худалдаа наймаа саашадань хүгжөөхэ талаар бодото хэмжээнүүд абтаха.

— Манай заводой коллектив 1980 ондо, мүн табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргээ, — гээд [illegible] заводой парткомой секретарь Б. А. Лев элидхэл хэбэ. — Түсэбһөө гадуур миллион гаран түхэригэй продукци гаргагдаа. Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, ажабайдалынь саашадань һайжаруулха, гэр байраар хангаха талаар нилээд ехэ юумэн хэгдээ. [illegible]

Гэбэшье ажал хүдэлмэридэмнай горитой дутагдалнууд үзэгдэдэг. [illegible]

Кировой нэрэмжэтэ заводой коллектив КПСС-эй ЦК-гай проектые баяр баясхалантайгаар угтажа абаад, зүбшэн хэлсэжэ байна. Цех, участок бүхэндэ графигай ёһоор, партийна, профсоюзай, комсомолой, хүдэлмэришэдэй суглаанууд үнгэргэгдэнэ. Суглаануудта үгэ хэлэгшэд КПСС-эй ЦК-гай проектые үнэн зүрхэнһөө һайшаагаад, тэрээн соо хараалагдаһан зорилгонуудые хэрэг дээрэ бэелүүлхын тула бүхы хүсэ, шадалаа зорюулхаа уряалжа байна. Энэ тухай тус заводой директор А. В. Иванов пленумдэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

«Электромашина» заводой завкомой түрүүлэгшэ А. Х. Мухраев үгэ хэлэхэдээ, [illegible]

[illegible] дые хубилган шэнэлхэ хэрэгтэ 100 мянганһаа дээшэ түхэригэй хүдэлмэри хэгдээ. [illegible] Мүнөө манай коллектив хоёр һарынгаа түсэб дүүргэжэ, партиин XXVI съездые угтаха тэмсэлдэ хэжэ байна.

Республикымнай түб Улаан-Удэ хотын ажалшадые эд бараагаар хангалгада «Универмаг» [illegible] Л. Б. Астраханцева пленумдэ хөөрэбэ. Ганса «Универмагай» коллектив табан жэлэй туршада түсэбһөө гадуур [illegible] 20,4 процентээр ехэ болоно. [illegible]

Забайкалин апатидэй комбинадай директор Ц. Б. Эрдынеевэй үгые пленумдэ хабаадагшад ехэ һонирхолтойгоор шагнаба. Юуб гэхэдэ, манай республикын харьяата газар дээрэ Зүүн Сибирь болон Алас-Дурнада фосфорно утэгжүүлгэ гаргаха түрүүшын предприяти баригдажа байна. Иимэ утэгжүүлгэ мүнөө үедэ [illegible] Казахстанһаа асаргадаг.

Тус заводто ехэ барилга хэгдэнэ. Эндэ 436 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэхэ юм. [illegible] Эндэ 24 миллионһоо дээшэ түхэриг гаргагдаха. [illegible] 1981 ондо 5,3 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэгдэхэ юм. [illegible]

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ 1-дэхи ПАП-ай начальник А. К. Тапхаев, Буряадай багшанарай институдай парткомой секретарь В. М. Пыкин, республикын коммунально-гэр байрын министрэй орлогшо Л. А. Жданов, районой Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. И. Кузнецов, Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. П. Убеев гэгшэд хабаадаба.

КПСС-эй райкомой пленум хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо шиидхэбэри абаба.

Ц. СУБАНОВ
манай корр

ПАРТИИН ХАРАА ТҮСӨБ — БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэн хэлсэнэбди

ХҮН БҮХЭНЭЙ АНХАРАЛ ТАТАНА

Манай гадар трикотаж хубсаһанай фабрика республикодоошье, мүн городойнгоошье эгээл залуу предприятинуудай нэгэн болоно. Коллективнай бүри һаяхан, 1979 оной июль һарада, эмхидхэгдэһэн юм. Гэбэшье республикынгаа үйлэдбэрилдэг промышленна продукциин хэмжээндэ горитой хубитаяа оруулдаг болонхой.

Ажалай үндэр үрэ дүнгүүдые туйлажа, коллектив соогоо суурхаһан бригаданууд олошороо. Үнгэрэгшэ арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэб, уялгануудые сүм дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ 52 бригада шалгаржа гараа һэн. Тэдэнэй 11 бригадань мүнөө түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсонхой, үндэр бүтээсэтэ ажалай үлгэр жэшээ харуулан хүдэлнэ. Эдэнэй дундаһаа Н. Будаева, Н. Суханова, А Смирнова гэгшэдэй ударидадаг оёдолшодой бригаданууды нэрлэлтэй. Тиихэдэ нэхэгшэд, оёдолшод гэхэ мэтэ гол мэргэжэлэй 74 хүдэлмэришэд КПСС-эй XXVI съездые угтуулан өөр өөрынгөө дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. Тэдэнэй олонхидынь тус уялгануудаа дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Жэшээнь, энэ үүсхэл гаргаһан нэхэгшэ Н. Г. Варнавская, оёдолшон С. Б. Дашиева гэгшэд энэ жэлэй феврааль һарын түсэбөөр хүдэлнэ. Тиихэдэ нэхэгшэд Т. И. Литвина, Т. Ф. Архиреева болон үшөө олон хүдэлмэришэднай январь һарынгаа түсэб дүүргэнтэжэ байнхай.

Манай модельернүүдшье мүн лэ амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байдаг юм. Фабрикымнай жара гаран модель Абаканда болоһон уран һайханай соведэй харалга дээрэ үндэр сэгнэлтэдэ, һүүлдэнь гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн байна.

Коллективэйнгээ ажалай түрүүшын амжалта, туйлалтанууд тухай омогорхон хөөрөөшье һаа, бидэ өөрынгөө дутуу дундануудые, гүйсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые мартахагүй зэргэтэйбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ бидэ худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта түсэбөөр хараалагдаһанһаа 3 миллион түхэригөөр бага трикотаж хубсаһа эльгээһэн байнабди. Тиигэжэ манай гэмээр худалдаа наймаанда ехэшүүлэй болон хүүгэдэй спортивна костюмууд, эрэшүүлэй джемпернүүд ба эхэнэрнүүдэй жакедүүд багаар үгтэбэ. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, республикынгаа арад зоной эрилтые үшөөл харюулжа шаданагүйбди.

Энээнэй гол шалтагаан гэбэл, гол мэргэжэлэй хүдэлмэришэд дуталдана. Мүн ажалай журам, технологическа гурим эрид һайжаруулхаар байна. Үйлэдбэриин эмхидхэлэй, тэрэнииие инженерна хангалтын асуудалнуудыешье нилээд анхаралтайгаар хаража үзэхөөр.

Эд хэрэгсэлээр хангалга үшөөл һула. Үнгэрэгшэ жэлдэ бидэндэ үгтэхөөр хараалагдаһан утаһанай оройдоол жараад процентые абаһан байнабди. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхажа, коллективэйнгээ ажалые эршэдхэн ябуулха гээшэ фабрикын захиргаанай, партийна, профсоюзай организацинуудай гол харюусалгата хэрэг болоно.

Гэхэтэй хамта, манай өөһэдымнай оролдолгоһоо дулдыдахагүй шалтагаанууд эндэ бии гээд тэмдэглэлтэй. Хүдэлмэришэдэй кадрнууд дуталдана гээд хэлээ һэм. Энэ асуудал яажа шиидхэхэб. Нэн түрүүн байра, байдалыень һайжаруулха шухала. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай фабрика 320 хүнэй байха хамтын байратай болоо һэн. Гэбэшье үшөө 260 гаран хүдэлмэришэднай байрагүй. Бидэндэ баригдажа байһан 390 хүнэй хамтын байрын барилга унжагайрна.

Манай фабрикын уужам салуу үйлэдбэриин байшантай болоод байһые улаан-үдынхид харана ааб даа. Теэд бидэндэ эд хэрэгсэлнүүдээ, бүтээһэн продукцияа хадагалха складууд дуталдана. Складуудые барижа, түмэр харгын нюгэ һалаа тэндэ татаа һаа, һайн байгаа.

Фабрикамнай проектээр хараалагдаһан хүсэндөө гүйсэд ороходоо, бүхыдөө 60 гаран миллион түхэригэй 8,5 миллион хэһэг трикотаж хубсаһа гаргадаг болохо юм. Тэрэнэй түлөө сэбэрлэлгын блок дары түргэн бариха хэрэгтэй.

Эдэ бүхы шиидхэгдээгүй асуудалнууд ба гүйсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд мүнөө манай хүдэлмэришэн бүхэнэй анхарал татана. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хараһадаха «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тушаа партиин ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэлгын үедэ энээн тухай һанамжа, дурадхалнуудаа олон хүн хэлэһэн байха юм.

Т. МЕЛЬНИКОВА,
гадар трикотаж хубсаһанай
Улаан-Үдын фабрикын оёдолшон.

Совет орон дотор

БЕЛОРУССИ:

НУУРНУУДАЙ БАЯЛИГ

Торфын нөөсэнүүдые алмалгада, үйлэдбэриин зарим һалбаринуудые түүхэй эдээр хангалгада сапропель гэжэ бур туһалха байна. Белоруссиин уһа сөөрэмүүдтэ иимэлай айхабтар ехэ юм. Республикын правительство тэдэниие арадай ажахыда комплексноор хэрэглэхэ программа баталан абаа.

Эрдэмтэд 250 иимэ томо нуурай оёорто сугларһан лай шэнжэлжэ, хүдөө ажахыда, барилгын материалнуудай промышленностьда, элүүрые хамгаалгада тэдэниие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар шэнжэлгэнүүдые хэһэн байна. Хоёр нуур дээрэ лай олзоборилхо оньһожоруулагдамал предприяти баригдаа. Тэдэ жэлдээ 180 мянган тонно сапропель үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилдэг байха юм. Энэнь 4 районой таряалан үтэгжүүлхэдэ бардам хүрэхэ. Ойрын сагта үшөө иимэ гурбан предприятиин барилга эхилхэ юм.

Мэргэжэлтэдэй тоолоһоной ёһоор, 4 миллиард шахуу тонно сапропелиин нөөсэ эндэхи уһа сөөрэмүүдтэ бии байна.

ТАДЖИКИСТАН:

ГАМТАЙГААР, ЭЗЭН ЁҺООР

Үйлэдбэриин технологиие нарижуулан һайжаруулха гээшэ Душанбе хотын «Таджикгидроагрегат» гэһэн заводто электрын элшэ хүсэ алмаха шухала нөөсэ болоно. Предприятиин инженернүүд нэгэ деталь болбосоруулха шэнэ технологи нэбтэрүүлһэнэй ашаар жэлдээ 120 мянган киловатт-час алмаһан байгаа.

Предприятида электрын элшэ хүсэнэй гаргашые бага болгохо арга замуудые бэдэржэ байдаг. Нёдондо жэл элдэб түхеэрэлгэнүүдые нарижуулан һайжаруулһанай ашаар 500 мянган киловатт-час элшэ хүсэ алмаһан байгаа.

Таджикистанда электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгые 16 миллиард киловатт-часта хүргэхые Гол шэглэлнүүдэй проектээр хараалагданхай. Рогунска ба Байпазанска ГЭС-үүдэй барилга хэгдэнэ. Энэмнай айхабтар ехэ баялиг гээшэ. Тэрэниие бүри гамтайгаар хэрэглэхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай. Предприятинуудай элшэ хүсэнүүдэй албануудтай хамта «Таджикглавэнерго» управлени арбан нэгэдэхи табан жэлдэ электрын элшэ хүсэ алмаха талаар нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые хараалханхай.

АРМЕНИ:

АВТОМАТ ХЭРЭГЛЭЛГЫН АШАГ ҮРЭ

«Армхиммаш» гэдэг нэгэдэлэй һалаа замуудһаа бэлэн продукци ашаһан составууд графигай ёһоор ябуулагдадаг болоо. Автомадаар хангагдаһан складай комплексын проектнэ хүсэндөө оруулагдаһанай ашаар энэ түйлагдаба.

Предприятиин коллектив гараар хэгдэдэг хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха ба автомадаар хангаха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдаг байна. Арбадахи табан жэлдэ ашаг үрэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүдые нэбтэрүүлһэнэй ашаар хүдэлмэри оньһожоруулгын хэмжээн 85 процентдэ хүргэгдэбэ.

Ерээдүй тээшэ тэгүүлһэн хизаар

СУРГУТСКА ГРЭС — Ханты-Мансийска автономито округой энергетическэ зүрхэн мүн. Оронноймнай холын хойто зүгтэ оршодог энэ хүсэтэ электростанци нефтиин газ дээрэ хүдэлдэг юм. Хойто зүгэй городуудые, посёлогуудые, предприятинуудые, нефть болбосоролгын ажахынуудые тэрэ электрын элшэ хүсөөр хангадаг юм. Предприятиин коллектив түсэбтэ арбадахи табан жэлэй гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ станциин хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түсэбһөө гадуур 7 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһанаа эрхимээр дүүргээд, партиин съездэдэ шэнэ бэлэгүүдые бэлдэхэ эрмэлзэлтэйгээр мүнөө хүдэлжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сургутска ГРЭС-эй хүтэлбэрилгын блогуудай нэгэнэй дэргэдэ

ТАСС-ай фотохронико.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ЭДЭБХИТЭД

ПРОПАГАНДИСТ - ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

1980—1981 онуудай партийна гэгээрэлэй һуралсалда зорюулһан пропагандистнуудай ээлжээтэ семинар КПСС-эй райкомдо нёдондо намар болож үнгэрөө һэн. Тэрэнэй түгэсхэлдэнь районой эрхим пропагандистнуудые КПСС-эй обкомой болон райкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагналга болобо. Эндэ сугларһан үзэл сурталай олохон хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа Баянда Батуевич Цырендоржиевые президиум дуудаба.

Хүдэржэһэн, хүрин улаан шарайтай, елэн хара үһэтэй, нюдэндөө шэлтэй, дундуур шаг аад, саб гэмэ бэетэй хүн президиум тээшэ ошобо.

Райкомой нэгэдэхи секретарь П. В. Бахаев тэрээндэ пропагандистын эрхим ажалай түлөө КПСС-эй обкомой Хүндэлэлэй грамота барюулжа амаршалаад, хэлэбэ:

— Баянда Батуевич хүтэлбэрилэгшэ байгаад, пропагандистын ажал һайнаар ябуулна. Энэ нүхэрһөө бусад жэшээ абаха ёһотой, бүгэдэ иимэ байха зэргэтэй,—гээд, райкомой секретарь тобшолоо һэн. Б. Б. Цырендоржиев районой совхозуудта хэдэн жэлэй туршада отделенинүүдые эрхилэгшээр, ажахын ахамад агрономоор, райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшоор ажаллаһан намтартай.

Тиихэлээрээ тэрэ хүнүүдтэй хүдэлхэ нилээдхэн ехэ дүй дүршэлтэй болонхой юм.

Мүнөө Баянда Батуевич харгы замай барилга-хабсаралгын үйлэдбэриин захиргаанай начальнигаар ажалладаг. Районой ДРСУ-гай эхин партийна организациин дэргэдэ марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха дунда шатын һургуули эмхидхэгдэнхэй юм. Тус һургуулиин пропагандистаар хэдэн жэлэй туршада Б. Б. Цырендоржиев хүдэлдэг.

Бидэ тус һургуулиин хүдэлмэритэй танилсабабди. Эндэ 13 һуралсагшад хэшээлнүүдтэ ябадаг. Тэдээнһээ 7 хүниинь коммунистнууд, бэшэниинь — комсомолшууд. Эндэ һуралсалай жэлэй эхинһээ программын ёһоор, 8 хэшээл үнгэргэгдөө. «Научно-техническэ дэбжэлтын үндэһэн дээрэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань эршэдхэхэ харгы замууд» гэһэн темэ ээлжээтэ хэшээл дээрээ үзэбэ. Пропагандист Б. Б. Цырендоржиев энэ темые шадамар бэрхээр найруулан хөөрэхэдөө, «Хүдөө ажахыда — ашаг үрэ ба эрхим шанар» гэһэн 12 хуудаһатай плакадуудые шадамар һайнаар хэрэглээ. Тиин ороной хүдөө ажахын хүгжэлтые харуулхадаа, нютагай, республика болон районой хүдөө ажахын тодорхой баримтануудтай холбожо шадаа. Эндэ мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдэ, мяха, һү, нооһо ехээр абалгада элбэг баян тэжээл, үүлтэр һайтай һүрэг, мүнөөнэй, оньһожоруулагдаһан шэнэ байранууд-комплекснууд, мэргэжэл түгэс кадрнууд хэрэгтэй гэжэ онсолон харуулаа.

Гадна харуулан ойлгуулха бусадшье материалнууд бии байба.

Коммунистнууд А. Н. Пестерев, эхин парторганизациин секретарь, автомашинын жолоошон, автогрейдерист И. Г. Иванов, жолоошон Б. Н. Красотенко, автобусой жолоошон, политһургуулиин староста В. В. Стальмаков гэгшэд ажалдаа эрхим жэшээ харуулхаһаа гадна, хэшээлнүүдтээ нэгэшье гээгдэнгүй, ходо ябадаг. Юрэ эндэ һуралсагшад хэшээлнүүдтээ бүгэдэ хабаададаг гуримтай юм. Һуралсагша комсомолец В. Д. Ланцов ДРСУ-гай прорабаар ажалладаг. Тэрэнэй даадаг 2-дохи прорабска участок хүдэлмэриингөө нёдондо жэлэй түсэб 102 процент дүүргэнхэй. Тус участок Булам тосхон шадар харгы сэхэлхэ, жэгдэлхэ болон харгын хэрэгсэлэй элдэб барилга, заһабарилгын ажалай түсэб урагшатай дүүргээ. Һуралсагша В. Д. Ланцов урмашуулагдан, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсада Москва эльгээгдэнхэй. Мүн дээрэ дурсагдаһан һуралсагша А. Н. Пестерев районой ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. КПСС-эй райкомой гэшүүн байхадаа, пленумүүдэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа үгэ хэлэдэг, һанал бодолнуудаа хубаалдадаг, райондо харгы зам һайжаруулха дурадхалнуудые оруулдаг юм. Тиигэжэ тус һургуулиин һурагшад ажалдаа, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха һургуули гаража байнхай.

Политһуралсалһаа гадна эндэ ДРСУ-да недели бүхэндэ хүдэлмэрилэгшэдэй урда графигай ёһоор, политинформаци үнгэргэгдэдэг болож гуримшанхай. Өөрөө пропагандист Б. Б. Цырендоржиев, ахалагша инженер Д. Д. Мункуева, ППО-гой начальник И. И. Куприянов, ахамад бухгалтерай туһалагша Н. Я. Лоскутова болон бусад политинформацинуудые үнгэргэнэ.

Тиигэжэ пропагандист Б. Б. Цырендоржиев һургуулиингаа хэшээлнүүдые районойнгоо болон предприятиингаа ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулхые оролдодог. Тиин нёдондо үнгэрһэн районой пропагандистнуудай ээлжээтэ семинар дээрэ Б. Б. Цырендоржиев «Һуралсалые ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха тухай» гэһэн темээр мэдээсэл хэжэ, дүй дүршэлөө хубаалдаһан юм. Иигэжэ пропагандист-хүтэлбэрилэгшэ Б. Б. Цырендоржиев предприятиингаа ажал сэхэ эмхидхэхэһээ гадна, мүн хүмүүжүүлхы горитой хүдэлмэри ябуулна.

Эдэнэр тус һургуулидаа программын ёһоор, ээлжээтэ темэеэ үзэжэ дүүргээд, КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые шудалхаар зэһэнхэй.

Ж. БАЛМАЕВ.
Хоринн район.

ҮЛЭГДЭЛНҮҮДЫЕ ХАЙШАН ГЭЖЭ ХЭРЭГЛЭХЭБ

Столовонууд болон хүн зонһоо, мяха-һүнэй промышленностиин ба бэлэдхэлэй предприятинуудта суглуулагдаһан эдеэ хоолой үлэгдэлнүүдые хэрэглэжэ, гахай шахан таргалуулха гээшэ экономическа талаараа ашатай туһатай ажахын һалбари болонхой. Энээн тухай бүхэроссин мүрысөөнэй гурбадахи кварталай дүнгүүд гэршэлнэ. РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерство болон гүрэнэй худалдаа наймаанай ба потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК тэдэниие согсолоо юм.

Россин совхозуудта, худалдаа наймаанай ба эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хамһабарини ажахынуудта үнгэрһэн зун 413 мянга шахуу гахай харууһалагдажа байгаа. Тэдэнэй рационой эхэнхи хубинь — 54 процентнь эдеэ хоолой үлэгдэлнүүд болоно. 9 һара соо 1500 шахуу тонно иимэ үлэгдэлнүүд суглуулагдажа, гахайнуудта эдюулэгдэһэн байна. Энэнь 300 мянган тонно ороо һо хэрэглэһэнтэй адли болоно. Хамһабарини ажахынууд ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай түсэбтэ фонднуудтань нэмэлтэ болгон, 64,5 мянган тонно мяха тушааһан байна.

Гурбадахи кварталда Татарай АССР-эй хамһабарини ажахынууд бусадһаа һайнаар хүдэлөө. Тэдэнэр 364 тонно гахайн мяха столовонуудта эльгээһэн байна. Эндэхи гахайнуудай рационой 66 процентнь эдеэ хоолой үлэгдэлнүүд болодог. Энэ хадаа РСФСР дотор эгээл эрхим дүнгүүдэй нэгэниинь болоно. Ондоогоор хэлэбэл, автономито республикын хамһабарини ажахынууд гахай шахан таргалуулгада эдеэ хоолой үлэгдэлнүүдые хэрэглэһэнэй ашаар 4 мянга гаран тонно холимог тэжээл алмаһан байна.

Татарай АССР-тэ «Залесный» совхозой коллектив амжалтатай һайнаар хүдэлнэ. Гахайн шэгнүүрые 1 килограммаар дээшэлүүлхын тула холимог тэжээлэй 2 единицэ гаргашалдаг юм. 1 центнер нэмэлтэ шэгнүүрэй өөрынь үнэ сэн 79 түхэриг 15 мүнгэн болодог. Энэнь мүн лэ РСФСР-тэ эрхим дүнгүүдэй нэгэниинь болоно. Тус совхоздо 12 мянган гахай харууһалха үйлэдбэриин шэнэ комплекс баригдажа байнхай.

Омскэ областиин худалдаа наймаанай ба хүдөө ажахыда хабаагүй бусад эмхинүүдэй гахайшад энэ жэлдэ хоёрдохёо шанда хүртэбэд. Эдеэ хоолой үлэгдэлнүүдые, нютагай бусад нөөсэнүүдые хэрэглэн, мяха үйлэдбэрилгые Сибириинхид али болохоор индустрижүүлхые эрмэлзэдэг. Ниитын эдеэ хоолой областной нэгэдэлэй «Омский» совхозой ба «Омскнефтеоргсинтез» гэһэн үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Нефтехимик» совхозой хүгжэлтын эршэ энээн тухай гэршэлнэ.

Областной түбэй хэдэн промышленна предприяти «Омский» совхозые хүгжөөлгэдэ хабаадалсадаг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэдэнэй хамтын хүсөөр гахай шахан таргалуулха 16, эхэ гахайнуудые харууһалха 6 байра, 500 эхэ гахайн, шахалгада табигдаһан 300 толгой гахайн байха зунай байра баригдаа. Витаминтай ногооной гурил бэлдэхэ цех, 60 автомобилиин багтаха гараж, 2 склад баригдаба. Хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдтэ зорюулагдаһан столово, магазин, үхибүүдэй саад, 85 байра бодхоогдоо. КПСС-эй горкомой болон обкомой, городой ба областиин гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэд совхозой барилгые хинажа байдаг.

Бүхэроссин мүрысөөнэй хоёрдохи һуури Кировскэ областиин худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ олгогдоо. Тэдэнэр илагшадай тоодо түрүүшынхеэ ороо бэшэ юм. Союзлесурсын эдеэ хоолой Белохолуницка, Котельническа, Слободско комбинадуудай хамһабарини ажахынууд эдеэ хоолой үлэгдэлнүүдээр гахайнуудые илангаяа һайнаар шахан таргалуулна. «Заречный» совхоз ехэ мяха үйлэдбэрилдэг болонхой. Эндэ жэлдээ эдеэ хоолой үлэгдэлнүүдээр 8 мянга хүрэтэр гахай шахан таргалуулагдана.

Тюменьскэ областиин ба Красноярска хизаарай хамһабарини ажахынууд мүрысөөндэ үндэр дүнгүүдые туйлаба. Тэдэнэртэ гурбадахи һуури олгогдоо. Пензенскэ ба Тульска областьнуудай, Красноярска хизаарай хамһабарини ажахынуудай һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдэһэн байна.

Эдеэ хоолой үлэгдэлнүүдээр гахай шахан таргалуулха гээшэ түбэгтэй хэрэг. Тиибэ ябашье мяха үйлэдбэрилхэ иимэ арга бүри үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Промышленна предприятинууд болон барилганууд худалдаа наймаануудай эмхинүүдтэ хамһабарини ажахынуудые хүгжөөхэ ба нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэнь бүри ехээр туһалха болоо. Тэдэнэй ажал ябуулгын ашаар столовонууд манай олон янзын зүйлнүүдые хүнүүдтэ дурадхаба бшуу.

И. ПРОХОРОВ.
(ТАСС).

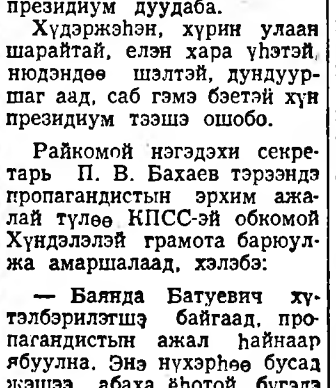

АЖАЛАЙ БААТАРШАЛГЫН ЗАМ

ТАИГАДА УРГАН БОДОҺОН ТОСХОН

Яхадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум БАМ-ай Зүүн участогай Хани гэжэ тосхондо хүдэлмэришэнэй поселогой нэрэ олгобо.

Энэ баримтые тайлбарилха зуураа, жэлһээ үлүүтэй сагай урда тээхэнэ түрүүшын шаргын-тракторна поезд иишэ ерээ һэн гэжэ ТАСС-ай корреспондент һануулна. Анха түрүүн ерэгшэд хадын Хани горхоной эрье дээрэ бишыхан вагонуудые табижа, тэрэнэй нэрээр лагеряа нэрлэһэн юм.

«Ехэ газар» үдэрһөө үдэртэ улам дүтэ болоно. Вертолёдууд «ехэ газартай» тэдэниие холбодог. Хүйтэнэй эхилэн сасуу, автомобильнууд ябадаг болоо. Вагонуудта зэргэлээд соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжын барилганууд, һургуули, магазинууд урган бодоо.

Тындэ—Беркакит гэжэ түмэр замай барилгашад һуурин тосхоной түрүүшын ажаһуугшад болоо. Мэнэ һаяар барилга-хабсаралгын тусхай поезднууд иишэ ерэжэ, коллективүүдынь түмэр замай рельсын табигдаха газар бэлдэжэ эхилхэ байна.

Д. БУБЯКИН.
Хани,
Яхадай АССР.

ГОЕШЬЕ, ТААРУУ ЗОХИДШЬЕ

Башкириһаа ерэһэн барилгашад хоёр дабхар коттеджнүүдые барижа, БАМ-ай Түбэй участогай ерээдүйн Зейск гэжэ түмэр харгын станциие бодхоожо эхилбэ. Нэгэ айлай байха байрын гэр бүхэн зуун дүрбэлжэн метр талмайтай байха юм. Ажаһуугшадта хубидаа хамһабариин ажахы эрхилхыень бууса шадарай участогууд үгтэхэ.

Мүнөө жэл түрүүшын микрорайон баригдахаар хараалагдана гэжэ ТАСС-ай корреспондент мэдээсэнэ. Тэндэ гуша гаран гэрнүүд байха. Һүүлдэ Башкирай барилгашад үргэлжэ ханатай олон дабхар байшангуудые бодхоожо эхилхэ юм.

Ф. НОВОЖИЛОВ.
Зейск,
БАМ-ай Түбэй участок.

БАМ-ай АНГУУДАЙ ЦЕХ

Амар шадарай хойто нютагуудта, БАМ-ай Түбэй участогай районуудта ан үсхэбэрилгын тусхай совхозууд эмхидхэгдэнхэй. Шэдхэ шэрэнгитэ тайгада ангуудай томо фермэнүүд баригдана, ангуудые промышленна аргаар үсхэбэрилгын үйлэдбэриин бааза байгуулагдана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ халтар хара үнэгэнэй хажуугаар хойто зүгэй сагаан үнэгэ амжалтатайгаар үсхэбэрилдэг болонхой. Үнгэрһэн табан жэлэй үедэ «Первое Мая», «Заря» ба «Ленин октон» гэжэ совхозуудта ангуудай тоо толгой гурба дахин шахуу олошорбо.

БАМ-ай барилгашад тайгын ангуудай фермэнүүдэй барилгые шефтээ абанхай.

А. КРИВЧЕНКО.
Тындэ,
Амарай область.

ТҮҮХЭДЭ ОРОХО

Байгал-Амарай түмэр замай Баруун участогай һуурин тосхонуудта корреспондентнүүдэй юрэ бусын постнууд эмхидхэгдэнхэй.

СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Түүхын, хэлэ бэшэгэй ба философиин институдай даабаряар нютагай һургуулинуудай багшанар, партийна ба комсомолой эдэбхитэд, барилгашад БАМ-ай барилгын хүдэлмэришэдэй коллективүүдые бүридхэлгын шатанууд тухай документнүүдые суглуулна.

ТАСС-ай корреспондент институдай ниитын туһалагша болонхой. Иимэ постнуудые эмхидхэлгэ хадаа БАМ-ай түүхэшэдэй ажал ябуулгын нэгэ шухала талань болоно гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

(ТАСС).

СОЕЛШОД — ХУДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

АЯЛГА ДУУН, АШАТАЙ ҮГЭ

Сэлэнгын районой Загустайн соёлой байшангай агитбригадые фермын һаалишад, отаранууддай хонишод хододоо урма баяртайгаар угтажа байдаг. Тиигэнгүй яахаб! Энэ соёлой байшангай коллектив, бүхы агитбригада ажалшадые үзэл сурталай-политическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ колхозойнгоо партийна организациин найдамтай туһалагшань болонхой. Тэдэнэр концертнэ программаяа, элидхэл, хөөрэлдөөгөө нютагай баримта жэшээнүүдтэ үндэһэлэн зохёоно. Тиимэһээ тэдэнэй табиһан зугаа наадан хододоо һонор хурсаар, һонирхолтойгоор зохёогдодог тула наһажаалшье, залуушье хүнүүдэй һурхэ сэдьхэлые татана.

Дээдэ эрдэмтэй, үнинэй соёлшон Надежда Раднаевна Галданова энэ соёлой туламтын хүдэлмэриие ударидаһаар үнинэй. Энэ нүхэр клубай хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэдэг байһан тула гансашье Сэлэнгын райондо бэшэ, мүн республикын соёлшодой дунда мэдээжэ болонхой. Тиигэжэ эндэхи соёлшодой коллектив али олон конкурснуудто нэгэнтэ бэшэ шангай һууринуудые эзэлһэн байха.

Соёлшодой хэхэ ажал ехэ. Гэбэшье тэдэнэр урдаа табидаһан зорилгоёо эрхимээр дүүргэжэ, соло магтаалда хүртэнэ. Һая эндэ ерэхэдэ, колхозой правлениин ба парткомой зүгһөө энэ соёлой байшангай хүдэлмэришэдтэ магтаалай үгэнүүдые дуулаа һэмди...

ДК-гай уужам салуу зал соо 4—5 басагад плакадуудые һэлгэжэ, янза бүриин гойдто, шэмэгүүдые үлгэжэ байба. Тэдэнээр зөлгөжо, танилсаһанай һүүлээр Галина Раднаевна тухай һурагдаба.

— Мүнөө ажал дээрээ үгы байна. Орондонь саг зуураар би хүдэлнэб. Нэрэ обогни — Вера Мельникова. Буряадай республикын соёл-гэгээрэлэй училищи дүүргээд, эндэ ерэжэ хүдэлһөөр жэл боложо байнаб. Минии гол ажал — театрай талаар методист юм гэжэ нэгэ басаган харюусаба.

— Мүнөө үедэ соёлой байшангай коллективэй болон бүхы агитбригадын хэжэ байһан ажал тухай, хүдэлмэриингөө эмхидхэл тухай хөөрэжэ үгыт даа?

— Энэ тусгаар мэргэжэлтэй соёлой байшан. Мүнөө хамта дээрээ табан хүн штадтань оронхой хүдэлнэбди. Үшөө хоёр хүн — баянист, уран шэмэглэгшэ ерэхэ. Хамта долоон хүдэлмэрилэгшэд болохобди.

— Ехэнхи хүдэлмэримнай партиин XXVI съездэдэ зорюулагдана. Эгээл мүнөө үедэ малшад, хонишодые комплексноор ханганабди. Библиотекын, амбулаториин, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын болон клубай хүдэлмэрилэгшэд отара, гүүртэнүүдтэ ошоно. Мүн баһа һурагшадай болон багшанарай хоёр ондоо агитбригаданууд бии. Тэдэмнай дүтын малшадта ошодог.

— Уран һайханай бүлгэм бии гү?

— Бии даа: ехэшүүлэй, багашуулай драмын кружогууд бии. Тэдэнэр ами аминдаа программатай. Колхоз бидэндэ автобус үгэнхэй. Тэрэ автоклубые даагша Вера Дансарановагай мэдэлдэ байдаг.

Бидэнэр янза бүриин хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэнэбди. Жэшээнь, соёлой байшанда «Загустай тосхоной ажалай үдэрнүүд» гэһэн аман журнал пятница бүхэндэ үнгэргэгдэнэ. Фермэ, отара дээгүүр «Малаа ямараар убэлжүүлжэ байнабта?» гэһэн темэдэ хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ, сахилгаан хуудаһан гаргагдана. Улаан булан шэмэглэгдэнэ. Үшөө тиихэдэ «Шинии гол шэглэл—табан жэлэй түсэбэй бэелэл», «Жэшээтэ һаин хүнүүд тухай», «Ажал дуун хоёр—аха дүүнэр», «Сэрэгэйнгээ алба хэр дүүргэбэш, солдат?» гэһэн темэнүүдтэ аман журнал, хөөрэлдөө үнгэргэнэбди. Эдэ бүгэдые «Знание» бүлгэмэй гэшүүн Зинаида Дабаева эмхидхэдэг.

— Танай хүдэлмэри гансал өөрынгөө оршон соо дүүрэнэ гү?

— Үгы даа. Совхозой отделениин хоёр клубта, хүдөө ажахын техникумэй клубай хүдэлмэридэ туһалнабди. Ягодныи ба Ардасаанай клубуудта баһал соёлой хүдэлмэрилэгшэд, уран һайханай бүлгэмүүд бии. Тиибэшье һаань, харилсаатай, туһалалсаатай байдагбди...

...1980 — 1981 онуудта малшадые эрхим һайнаар хангахын тула эндэ соёлой байшангай, участково больницын болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын коллективүүдэй дунда социалис мүрысөөн дэлгэрбэ. Тэрэнэй дүн һара бүхэндэ гаргагдана. Эндэ илаһан коллективтэ нэгэдэхи һуури, мүнгэн шан олгогдохо. дамжуулгын вымпел үгтэхэ юм.

—Үнгэрөөшэ жэлдэ ехэ гандуу байжа, бэрхэтэйхэн саг болоо һэн. Тиибэшье, олохон малшаднай ажахынгаа жэлые яһала һайн үрэ дүнтэйгөөр түгэсхэбэ, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Анатолий Николаевич Цыденов хөөрэнэ.

Мяха, нооһо гүрэндэ худалдалгаар арбадахи табан жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэдээ. Олохон малшад, хонишод шалгараа. Жэшээнь, һаалишад Цырема Мункуева, Дари Очирова, Светлана Тугутова, хонишод Надежда Петухова, Шарап Бальчинов, Мария Тогочеева, Жап Лубсанов гэгшэд хубиингаа табан жэлнүүдые дүүргэһэн байха юм.

Тиихэдэ луговодууд нүхэд Очиров, Ахмедханов, Федотов, Ефимов, Будаев гэгшэдые магтамаар. Эдэмнай ямаршье уларилтай жэлнүүдтэ сабшалангай үбһэ ногоо ургуулаад лэ байдаг. Жэшээнь, луговод Ш. Ж. Очиров 190 гектар сабшалан дээрэһээ дунда зэргээр 38 центнер үбһэ хуряагаа.

Тиин энэ жиирэй ажахын һалбаринууд дээрэхи туйлалтануудые харахадаа, эндэ доторой ямар нэгэн элшэ хүсэн бии ёһотой гэһэн бодол түрэнэ. Тиимэ элшэ хүсэн бии. Энэмнай ниитэ-политическэ, ойлгуулалжын, соёлой хүдэлмэриин аша туһа болоно гээшэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ партиин ЦК-гай проектые колхозой ажалша коллективүүдэй дунда зүбшэн хэлсэнэ. Эндэ нютагай соёлшод, агитбригадын гэшүүд ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

Эдэ суглаанууд аша үрэтэйгөөр үнгэрнэ. Жэшээнь, колхознигууд нютагайнгаа эрхэ байдалые хараада абан, малай бүдүүн тэжээл болохоор һолоомо, ороохо элбэгтэй хара таряа ехээр таридаг болохо, тиихэдэ Бүхын гол дээрэ 10 миллион гурбалжан метр багтаамжатай уһанай соөрэм байгуулжа, тэндэһээ хэдэн мянгаад гектар сабшалан уһалдаг болохо тухай эб хамтаараа шиидхэбэри абаһан байха юм.

Н. ЦЫБИКДОРЖИЕВ.

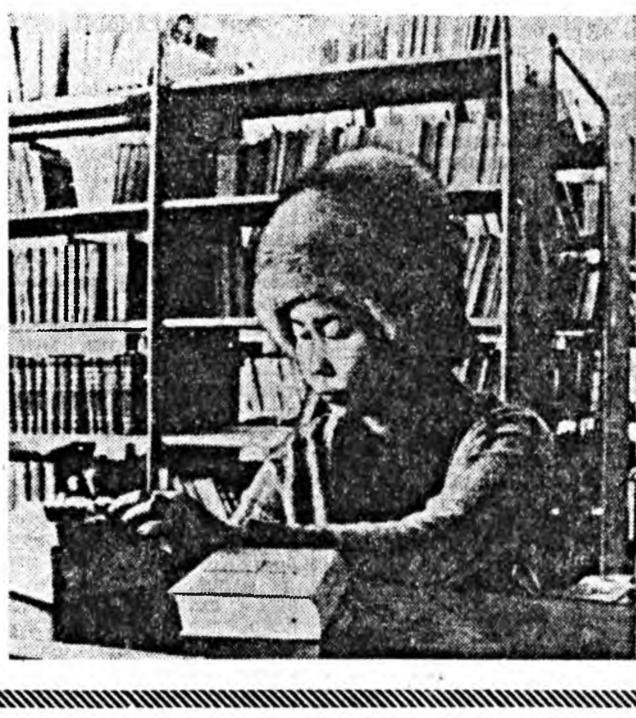

БАМ-ай Буряадай участогта мүнөө 14 библиотекэ тоологдоно. Байгша ондо Токсимо, Янчукан гэжэ тосхонуудта библиотекэ нээгдэхэ юм. Һаяхан Северобайкальск городто 40 мянган номтой шэнэ библиотекэ нээгдэв. Дүй дүршэлөөр баян библиотекарьнэр Елена Жукова, Раиса Васильева, Людмила Шарагулова гэгшэд энэ библиотекэдэ һайнаар хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: библиотекарь Раиса Балдановна Васильева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ДАБШАЛТЫН ШАТАНУУД

Үйлэдбэриин технико-экономическа үрэ дүнгүүд, бүтээн гаргагдадаг продукциин шанар һайжаруулагдаа.

Эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 16 процентээр ургаһан байна. Жэлэй һүүлдэ 88 мянган эдлэл хэрэгсэл Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн байгаа.

3,5 мянган шэнэ түхэлэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдэн гаргагдажа эхилбэ. 1,8 мянган түхэлэй хуушарһан машинанууд, түхеэрэлгэнүүд, аппарадууд, приборнууд, хэрэгсэлнүүд үйлэдбэриһөө болюулагдаба.

Гол зүйлэй продукци үйлэдбэрилгэ иимэ болоо гэбэл: электрын элшэ хүсэн—1295 миллиард киловатт-час; нефть (газай конденсадые оруулалсан) — 603 миллион тонно; газ—435 миллиард кубометр; шулуу нүүрһэн—716 миллион тонно; булад—148 миллион тонно; хабтайлгагдаһан хара металл—103 миллион тонно; булад хоолой соргонууд — 18,2 миллион тонно; түмэрэй руда—245 миллион тонно; минеральна үтэгжүүлгэнүүд (условно единицээр)—104 миллион тонно; металл отолдог станогууд—1940 миллион түхэригэй; приборнууд, автоматизациин хэрэгсэлнүүд ба эдэнэй запас частьнууд—5,4 миллиард түхэригэй; нефтеаппаратуранууд—201 миллион түхэригэй; автомобильнууд — 2199 мянган, тэрэ тоодо: ашаанай—787 мянган, хүнгэн—1327 мянган; хүдөө ажахын машинанууд—2,7 миллиард түхэригэй; мал ажалай ба тэжээл үйлэдбэрилгын машинанууд—2,1 миллиард түхэригэй; ороохо хуряадаг комбайнууд—117 мянган; хлопок хуряадаг машинанууд — 9,1 мянган; мүн бусад машина түхеэрэлгэнүүд, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин продукци ехээр гаргагдаһан байна.

Жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа ехэ газ олзоборилогдоо, приборнууд, автоматизациин хэрэгсэлнүүд, тоолон тодорхойлолгын техникэ, хүдөө ажахын машина, оёмол зүйлнүүд, һайн шанартай аяга амһарта, мебель болон бусад зарим түхэлэй продукци үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаа.

Шулуу нүүрһэ малтаха, хабтайлгагдаһан хара металл гаргаха, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ, металл отолдог станогуудые, ашаанай вагонуудые бүтээхэ, барилгын модо, цемент, зарим түхэлэй бүд болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй гээд Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ.

Хэдэ хэдэн министерствэнүүд продукци гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Үнгэрһэн жэлдэ дүн хамта 189,2 миллион тонно таряан хуряагдаа. Энэнь 1979 онойхиһоо 10 миллион тонноор ехэ байна. 98,1 миллион тонно шэнииисэ, 10,2 миллион тонно хара таряан, 9,7 миллион кукуруза, 6,4 миллион тонно ороохото-бобово ургамалнууд, 2,8 миллион тонно барайгар хуряагдаа.

Хлопок-сырецэй ургаса урда үрдын жэлнүүдэйхиһээ һураггүй ехэ байба—9,96 миллион тонно. Хлопок тариижа ургуулдаг бүхы республиканууд гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна.

1980 ондо 15,1 миллион тонно мяхан, 90,7 миллион тонно һүн, 67,7 миллиард үндэгэн, 461,7 мянган тонно ноохон үйлэдбэрилэгдэжэ абтаа. 1979 онойхитой жэшэбэл, үндэгэ абалга ургаһан, харин мяха. һү, нооһо үйлэдбэрилгэ зарим тэды хороһон байна.

Колхозуудай бүхы олзо оршо 21,9 миллиард түхэригтэ хүрэбэ. Энэнь 1971—1975 онуудай дундуур хэмжээнһээ халта дээшээ байна.

Ажахынууд хоорондын хамжаае, агропромышленна харилсаае хүгжөөхэ хэрэг үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Таряа ургуулдаг хэдэ хэдэн областьнууд, хизаарнууд, республиканууд ороохо үйлэдбэрилхэ түсэбөө бэелүүлбэгүй. Ургаса хуряаха, таряа зөөхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые, тэжээл зөөхэ, хадагалха хэрэгтэ гээгдэлнүүд гараһан байна. Оньһото техникэ болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хадагалгада, хэрэглэлгэдэ дутагдалнууд үшөөл тохёолдожо байһаар.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ бүхы дээрээ 36 миллиард түхэригэй капитальна һомололго хэгдээ. Энэнь арадай ажахыда гаргашалагдаһан мүнгэ зөөриин 27 процент болоно. Үйлэдбэриин барилгануудые хэлгэдэ 30,7 миллиард түхэриг һомологдоо.

Хүдөө ажахы 82 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые абаба. Энэнь 1979 онойхиһоо 5,4 миллион тонноор ехэ байна.

Бүхы түхэлэй транспортаар ашаа зөөлгэ 6,2 триллион тонно-километр болоо гэхэ гү, али урда жэлэйхиһээ 3 процентээр дээшэлээ.

Хэлхеэ холбооной предприятинууд продукци гаргаха түсэбөө дүүргээ. 1979 онойхитой жэшэхэдэ, продукциин хэмжээн 6 процентээр ургаһан байха юм.

1980 ондо гүрэнэй 240 шэнэ томо ехэ промышленна предприяти, олон тоото байрын гэрнүүд, һургуулинууд, больницанууд, һургуулида ороодүи хүүгэдэй эмхи зургаанууд, социально-соёлой хангалгын бусад барилганууд бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагдаба. Хүдэлжэ байгаа предприятинуудые һэльбэн шэнэлхэ, үргэдхэхэ, шэнэ техникээр хангаха ехэ ажал хэгдээ.

Байгал-Амарай түмэр замай барилга амжалтатайгаар үргэлжэлүүлэгдэбэ. Эрхүүгэй областиин, Хабаровска хизаарай газар дайда дээрэ түмэр зам һуулгажа дүүргээ, Амарай болон Шэтын областьнуудта, Буряадай АССР-тэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Хүдөө ажахыда 10,6 миллион үхэр малай харууһалагдаха байранууд, оньһожоруулагдамал фермэнүүд, комплекснууд, 15,6 миллион шубуудай байра баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Шубуунай фабрикануудай хүсэн үргэдхэгдэһэн байна.

700 мянга гаран шахуу гектар газар уһалагдадаг болоо, 650 мянган гектар газарай намаг налхи хатаагдаа, 4,7 миллион гектарай бэлшээри уһажуулагдаа.

Бүхы һомололгонуудһаа арадай ажахыда гаргашалагдаһан мүнгэн 133,5 миллиард түхэригтэ хүрэбэ. Энэнь 1979 онойхиһоо 2 процентээр дээшээ байна. Хүдэлжэ байгаа предприятинуудые оньһото техникээр хангалгада, һэльбэн шэнэдхэлгэдэ 22 миллиард шахуу түхэриг гаргашалагдаа.

Барилга дээрэ ажалай бүтээсэ дээшэлбэ.

Арадай ажахыда ажалладаг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо жэлдээ дунда зэргээр 1,9 миллионоор олошоржо, 112,5 миллиондо хүрэһэн байха юм. Колхозуудай ниитын ажахыда хүдэлдэг колхознигуудай тоо 13,5 миллион болобо.

Хүн бүхэнэй хүртэсэдэ бодото олзо оршо жэлдээ 3,5 процентээр ургаа.

1979 ондо 163,3 түхэриг байһан һаа, харин үнгэрһэн жэлдэ арадай ажахыда ажалладаг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дундуур салин 168,5 түхэриг болоһон байна. Хэрэглэмжын ниитын фонднуудһаа ороһон нэмэлтэ түлбэринүүд болон хүнгэлэлтэнүүдтэй салин хүлһэн 225 түхэригһөө 232 түхэриг болотороо ургаа.

Колхознигуудай ажалай түлбэри 2 процентээр дээшэлбэ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, 1980 ондо социальна хүгжэлтын ба арадай байдалые улам һайжаруулгын программа бэелүүлэгдэһэн байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Ауехэ дайнда хабаадагшадай байра байдалые һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Колхозуудай гэшүүдэй пенси нэмээгдээ.

Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничпо эд бараанай эрьесэ 268,5 миллиард түхэригтэ хүрэбэ. 1979 онойхитой жэшэбэл, сасуудхагдамал сэнгээр 13,4 миллиард түхэригөөр ургаһан байна.

Дүн хамта 108 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа. Тиигэжэ 10 миллион хүн болбосон һайн гэр байрада нүүжэ оробо.

Байгаалиин нөөсэ баялигуудые зүбөөр хэрэглэхэ, оршон тойрсохи байгаалиие хамгаалха хэмжээ ябуулгануудай үргэн ехэ программа бэелүүлэгдээ. Арадай гэгээрэл, эрдэм, соёлые саашадань хүжөөхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

Медицинскэ хангалга үргэдхэгдөө, хүн зоной амаралта эмхидхэхэ хэрэг һайжаруулагдаа.

Зунай XXII Олимпиин наадануд амжалтатайгаар үнгэргэгдэбэ. Энэ хадаа социалис орондо үнгэргэгдэһэн түрүүшын наадануд болоһон байна. Совет спортсменүүд толотомо илалта туйлажа, 80 алтан, 69 мүнгэн, 46 бронзо медаляар шагнагдаба.

1981 оной январиин 1-нэй байдалаар Советскэ Союзай хүн зоной тоо 266,6 миллион болоһон байна.

(ТАСС).

(Түгэсхэл. Эхинииинь 1-дэхи нюурта).

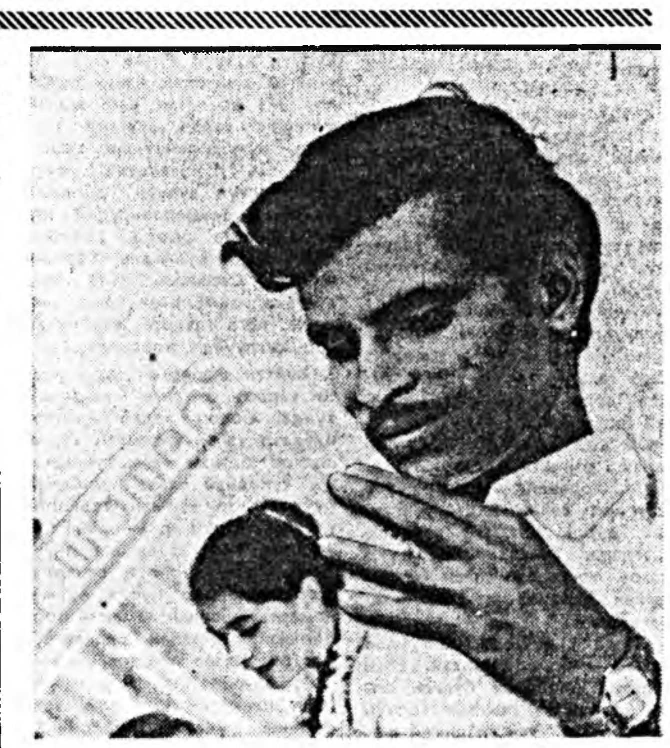

Индиин Республикын хүн зон Совет ороной ажабайдалаар ехэтэ һонирходог. Эндэ совет номууд, газетэ, журналнууд олоор хэблэгдэн гарана. Тэдэнь олоной анхарал татадаг, хүн зонние һонирхуулдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Делиин хэблэлэй нэгэ киоскын дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

ХҮН ЗОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

Сахир тосхоной больницада орооол, набтаршаг бэетэй, сагаан халаадтай эхэнэрэй нэгэ таһагһаа нүгөө тапаг руу яаралтайгаар орон, гаран ябахыень харахат. Энэмнай хэн бэ гэбэл, тус больницын сестра Софья Тойжиевна Чимитова гээшэ.

Энэ нүхэрнай Хяагтын медицинскэ училищи дүүргэһэнэй һүүлээр Санага нютагай больницада нэгэ хэды хүдэлһэнэй һүүлээр, 1976 ондо Сахиран больницада ерэгээгдэһэн юм. Тэрэ гэһээр мүнөө болотор эндээ хүдэлжэ байна.

Софья Тойжиевна табан жэлэй туршада больницын сестрагаар хүдэлхэ зуураа, нютагай хүнүүдтэ ехэ туһа хүргэһэн.

—1976 ондо би хүндэ операциин һүүлээр Сахирай больницада хэбтээ һэм. Тиихэдэ Софья Тойжиевна минии хойноһоо һайн харууһалга хэжэ, хүл дээрээ бодоходом ехэ туһа хүргөө юм. Һайн һанаатай, һайхан сэдьхэлтэй, ажалдаа оролдосотой, оэрхэ мэргэжэлтэ юм даа,—гэжэ Хамниин совхозой хүдэлмэришэн С. Цыбиков хөөрөө һэн. Тиимэл хадаа хүн зондоо хүндэтэй яваха юм.

Б. ШОЁНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Захаамин.

ЗАЙН ГАЛААР ХАНГАГДАНАГҮЙ

Хүрбэ голой хойто бэедэ оршодог һальхай гэжэ газарта Хүрбын совхозой хониной отара байрладаг юм. Тэндэ коммунист Д. Дугаржапов гэр бүлэтэеэ хамта хүдэлнэ. КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ үндэр уялга абаһан энэ хонишомнай үбэлжэлгэдөө һайнаар оэлдэжэ, түл абалгаа гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхые оролдобо.

Энэ намарһаа хойшо мэдэггүй шалтагаанаар носохоёо болишоһон зайн галынь малшадай сэдьхэл мүнөө зобооно. Ушарынь юуб гэхэдэ, арба гаран хоногһоо эндэ хонид хурьгалжа эхилхээ байна бшуу.

Энээн тухай ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ һайн мэдээжэ юм. Теэд даб дээрэ зохихо хэмжээн абтаадүи байһаар. Налтайб?

Ц.-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хоринн район.

„САЛЬВАДОРОИ ОЙРО БУ ХУРЭ"

НЬЮ-ЙОРК. Американ хониитын ехэ жагсаал «США, Сальвадорой ойро бу хурэ!» гэһэн уряа доро ООН-ой дэргэдэ байдаг Американ түлөөлэлгэтэ эмхиин байшангай хажууда болобо. Басагай түлөө шуһанхатаржа байгша Сальвадорой хархис хунтада үзүүлдэг сэрэгэй туһаламжаяа үргэдхэхэ гэһэн США-гай захиргаанай шиидхэбэриие жагсаалда хабаадагшад эрид буруушаана.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ҺУХЭДЭЛХЭЙН СОВЕДЭЙ ХУРАЛДААН

АНТАНАНАРИВУ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй бюрогой сесси Мадагаскарай ниислэл хотодо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлпээр.

Бүхы түбинүүдэй 40-өөд ороной делегадууд энэ уулзалгада хабаадалсана. Эдэнэр БСМ-эй болон национальна хүдэлөөнүүдэй ажал ябуулгын дүнгүүдые согсолхо, 1981 ондо, удаадахи арбан жэлдэ бэелүүлхэ ажал ябуулгынгаа программые хараалха юм.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр нёдондо жэлэй декабрь һарада Индидэ ошоод байха үедөө, Персидскэ тохойн, Индиин океанай оршондохи байдалые гуримшуулан һайжаруулха талаар тодорхой дурадхалнуудые оруулһаниинь хуралдаанда хабаадагшадын анхарал ехээр татана.

Мүнөө үеын гол шухала асуудал— буу зэбсэгүүдые хуряалга, уласхоорондын экономическа шэнэ гурим тогтооха ба транснациональна корпорацинуудай ажал ябуулгые хинаха тухай хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй дурадхалнууд бюрогой зүблэхэ зүйлдэ табигдаһан байгаа.

Хүсэнүүдэй стратегическэ тэнсүүриие буруу һүргэжэ, сэрэгэй булюу хүсэтэй болохо зорилготойгоор Холбоото Штадуудай бэелүүлжэ байдаг ябуулганууд хүн түрэлтэндэ ехэ аюултай байна гэжэ США-гай ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, ВСМ-эй Президиумэй гэшүүн Карлтон Гудлет сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Һүүлэй үедэ Вашингтоной буу зэбсэгүүдые улам ехээр гаргаһанһаа уламжалан, зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи харилсаан али болохоор муудхагдажа байна гэжэ Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо О. С. Хархардин мэдүүлээ. Хитадан шэнэ хүтэлбэрилэгшэдэй империализмтай хушуугаа холбооһониинь ушар байдалые улам хүндэ хүшэр болгоно. Эб найрамдалай хуби заяанда Вашингтоной харюусалгагүйгөөр хандажа байһан ушар США-гай хүн зоной дурыень гутаана. ОСВ-2 гэжэ договорые эсэслэн баталхагүй гэһэн шиидхэбэриие шэнээр хаража үзэхын түлөө хүдэлөөн ургана. США-гай ядерна буу зэбсэгүүдые тодхон табиха гэһэн ябуулгын ямар ехэ аюултай байһые Европын арадууд ойлгожо эхилэнхэй.

«ЭНЭ ПОЛИТИКА ҺАЙН ҮРЭ ДҮНГҮҮДТЭЙ БАЙГАА»

ПАРИЖ. Франци 1966 онһоо хойшо Советскэ Союзтай, Европын бусад социалис оронуудтай харилсаандаа шахардуу байдал һуларуулха, үгэеэ ойлголсохо ба харилсаа холбооной политика баримталан бэелүүлжэ байнхай,—гэжэ Францин премьер-министр Р. Барр, Гадаадын хэблэлэй ассоциацида журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Энэ политика һайн үрэ дүнгүүдтэй байгаа. Юундэб гэхэдэ, экономикын талаар бэелүүлэгдэдэг холбоо барисаа эдэбхижүүлээ, промышленна харилсаа үргэдхөө. Тэрэшэлэн үниинһөө хойшо хани барисаанай заншалтай болоһон арадуудай харилсаа бүхы талаарнь хүгжөөхэ арга олгоһон байна. Түрүүшээр шүүмжэлдэг байһан аад, хожомынь олон хүнүүд энэ политикые дэмжэн баримталдаг болонхой.

Гэхэ зуура, «һүүлэй һарануудта үзэгдэһэн зүришэлдөөтэ хэрэгүүд, шахардуу байдал һуларуулгын политикада муугаар нүлөөлөө» гэжэ Францин правительствын толгойлогшо мэдүүлбэ.

Амгалан байдалай хэрэгтэ шухала хөөрэлдөөнүүдые хэжэ үргэлжэлхэһөө гадна, мүн орёо түбэгтэй асуудалнуудые шиидхэхэ, тиин, Зүүн ба Баруун Европын хоорондын харилсаае этигэлсэлгын ба хани. холбооной оршон байдалда үргэлжэлүүлхэ арга олгохоор ябуулга хэхые Францин правительство шухалада тоолоно гэжэ Р. Барр тусхайлан тэмдэглэбэ.

АЛЖИРАЙ ГАДААДЫН ПОЛИТИКЫН ЗОРИЛГО

АЛЖИР. Эб найрамдалай, арадуудай сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэл хадаа Алжирай гадаадын политикын гол зорилго мүн, ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй байлгын гол ёһон хадаа ороной дотоодын политическэ хараа шэглэлэй гол ёһон болоно гэжэ ороной гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Бенехья АНДР-эй Национальна арадай суглаанай (парламентын) ээлжээтэ сессиин түгэсхэлэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Социалис оронуудтай Алжирай ямар харилсаатай байһан тухай хэлэхэдээ, эдэ бүгэдэ хани барисаанай, ашатай туһатай холбоо барисаанда үндэһэлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. «Манай харилсаанууд империализмда, сионизмда ба шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү хамтын тэмсэлэй үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдана», — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

АНДР-эй Национальна арадай суглаанай сессидэ хабаадагшад ороной экономическа хүгжэлтын табан жэлэй түсэб тухай, 1981 оной түсэб болон бюджет тухай, хүдэлмэриин үдэрэй хэмжээн тухай хуулинуудые, мүн социальна, политическэ шухала удха шанартай бусад хэдэн хуулинуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

ХАРИЛСААНАЙ ШУХАЛА ШАТА

ДЕЛИ. Экономическа ба эрдэм-техникын харилсаанай талаар совет-индиин правительствануд хоорондын комиссиин Делидэ болоһон ээлжээтэ заседани хоёр ороной хоорондохи харилсаае хүгжөөлгэдэ шухала шата болобо. гэжэ Индиин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлдэ зорюулжа, эндэ толилогдоһон тусхай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр 1980 оной декабрь һарада ошоод байха үедэ гар табигдаһан СССР-эй ба Индиин хоорондохи экономическа, техническэ харилсаан тухай хэлсээгээр, мүн 1979 оной март һарада гар табигдаһан Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи экономическа, худалдаа наймаанай болон эрдэм-техникын харилсаанай удаан болзорой программаар хараалагдаһан харилсаанай программануудые бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүд заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Комиссиин заседани хоёр ороной үгэеэ ойлголсолгын, хани барисаагаа саашадань хүгжөөхэ хүсэлэнтэй байлгын оршон байдалда үнгэрбэ гэжэ Индиин МИД-эй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ НОМ США-да ХЭБЛЭГДЭН ГАРАБА

НЬЮ-ЙОРК. Американ «Интернэшнл паблишерс» гэдэг хэблэл КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй дурдалгануудай суглуулбариие барлан гаргаба. Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ «Бага газар», «Һэргэн хүгжэлгэ», «Шэнэ газар» гэжэ гурбан зохёол тэрээн доторнь ороно. Эдэ зохёолнууд урда тээнь Холбоото Штадуудта тусгаар номууд болгогдожо, хэблэгдэн гараһан юм.

Л. И. Брежневэй эдэ зохёолнуудай США-да хэблэгдэһэн ушар мүнөө, Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай хоорондын харилсаанай түгшүүрилтэй болоод байһан үедэ, онсо удха шанартай гэжэ «Интернэшнл паблишерс» компаниин президент Л. Дискин тусхайлан тэмдэглэнэ. Энэ номой хэблэгдэн гаралга манай хоёр ороной арадуудай хоорондо этигэлсэлгын ба хүршэ ёһоной оршон байдал тогтоолгодо, совет-американ харилсаае заһаруулан һайжаруулгада туһа хүргэхэ гээд найданабди гэбэ. «Дейли Уорлд» газетэ Л. И. Брежневэй дурдалгануудай номые шэнжэлһэн рецензи дотороо иигэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ. Энэ ном совет хүнүүдэй үнэн сэхые, эрэлхэг зоригтой, һүбэлгэн бэрхые, энэрхы сэдьхэлтэйе тодо хурсаар зураглан элирхэйлнэ. Тэрэниие уншаха, дахин дахин уншаха шухала. Юундэб гэхэдэ, бусадта жэшээ боломоор совет хүнүүдэй коммунис ёһоной эрхим шанарнууд суглуулбари дотор харуулагдана гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ.

ҮЗЭГДӨӨ ДУУЛДААГҮЙ ЕХЭ ҮРИ ШЭРИ

НЬЮ-ЙОРК. Парламентын һунгалтые болзорһоонь урид, июлиин 7-до зарлаха гэһэн шиидхэбэри Израилиин Министрнүүдэй кабинет гаргаа. Энэнь ноябрь болотор, парламентын ээлжээтэ һунгалтын үнгэргэгдэхэ ёһотой саг хүрэтэр, өөрынгөө тушаалай уялгануудые гүйсэдхэжэ шадахагүй байһанаа Бегинэй правительствын мэдэрһые харуулһан эли тодо гэршэ болоно гэжэ «Нью-Йорк Таймс» газетэ тэмдэглэнэ.

«Ликуд» гэдэг хархис бүлэглэлэй харата этэгээдүүдэй олонхиин хабаададаг холимог правительство американ империализмын дэмжэлгэдэ түшэглэн, дүрбэн жэл шахуу соо засаглажа байхадаа, Израильда ба уласхоорондын оршом дотор арад зондо харша, арабуудта харша политика баримталан бэелүүлээ. Тель-Авивай эзэрхэн зонхилдог, түримхэй политика хэзээшье үзэгдөөгүй ехэ экономическа бэрхэшээлдэ ороноо оруулаад байна, 3,8 миллион хүн зонтой Израиль 15 миллиард шахуу долларой хэмжээтэй гадаадын үридэ оронхой. Энээниие хүн бүридэ абажа үзэбэл, дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ хэмжээтэй үри шэри болоно.

Иимэ ушар байдалда Израилиин эрхэтэд оронһоо гаража, ондоо тээшээ ошохые оролдодог болонхой. «Нью-Йорк Таймсай» бэшэһэнэй ёһоор, гансахан нёдондо жэлэй туршада адагынь 30 мянган хүн — 1979 онойхиһоо дүрбэ дахин олон хүн Израильһаа зугадан гараһан байна.

КНДР-эй ХАРЮУ

ПХЕНЬЯН. Эхэ ороноо амгалан гуримаар нэгэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, КНДР-эй вице-президент Ким Ирэй мэдүүлгэ эндэ тунхаглагдаа. Корейн хойто ба урда хубинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга үнгэргэхэ тухай Сеулай хархис засагай толгойлогшо Чон Ду Хванай дурадхалда харюу энэ мэдүүлгэ дотор үгтэнэ.

Хуули бусаар «президент» болоһон, хүн зониие зэрлиг бүдүүлигээр мүрдэһэн, хюдаһанай түлөө харюусалга даааха этэгээдтэй хөөрэлдөө хэжэ КНДР шадахагүй байна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Чон Ду Хван диктатурада эсэргүүсэдэг бүхы демократууд ба тэмсэлшэдые дары сүлөөлхэ, демократическа партинууд болон эмхинүүдые мүрдэхээ болихо, ороноо хёморуулха, эб эетүй байлгаха политикаһаа арсаха, Урда Корейһээ американ сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табиха ёһотой гэжэ документ дотор заагдана.

Хөөрэлдөн шиидхэһэнэй үндэһөөр ороноо нэгэдхэхэ гэжэ КНДР эрмэлзэнэ, патриотическа хараа бодол баримталдаг, арсалдаа зүришэлдөөе, фашизмые буруушаадаг хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ эхилхээр бэлэн байна. Корейн Ажалай партиин VI съезд дээрэ, 1980 оной октябрьда оруулагдаһан дурадхалнууд энэ асуудал шиидхэхэ бүтэмжэтэй үндэһэн болохо гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ТООЛОН ТОДОРХОЙЛОЛГЫН ТҮБТЭ...

«Эрдэм мэдэсэтэй, болбосорол ехэтэй мүнөөдэрэй мэргэжэлтэн бүхэн тоолон тодорхойлолгын техникэ хэрэглэжэ шадаха ёһотой», — гээд, академик В. М. Глушков хэлэһэн байдаг.

Оронойнмнай олонхи дээдэ һургуулинуудта, тэрэ тоодо Зүүн Сибириин технологическа институдай кафедрын дэргэдэ тоолон тодорхойлолгын түб байгуулагданхай. Ингэжэ студентнүүдэй эрдэм мэдэсэе гүнзэгырүүлхэдэ, һуралсалайнгаа шанар һайжаруулхада, эрдэм шэнжэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхада таатай зохид эрхэ байдал тогтоогдоо. Гэхэтэй гадуур научно-методическа ажал ябуулгын дүнгүүд эндэ согсологдодог. Анхарал нэгэ үүргэнь гэхэдэ, дээдэ һургуулиин хүдэлмэрие автоматическа аргаар хүтэлбэрилэлгэ болоно. Энээнэй түрүүшын шатань гэхэдэ, электронно-тоололгын машинанууд студентнүүдэй успеваемостие тодорхойлдог болонхой.

Юундэ заал һаа, энэ түб тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйбибди гэхэдэ, эндэмнай (бусад дээдэ һургуулинуудтай жэшээлхэдэ) эгээл орёо нарин, үнэтэй сэнтэй тоолон тодорхойлолгын машинанууд тодхордонхой юм. Тоолон тодорхойлхо арга боломжоор илангаяа баян, тодо мэргэнүүдынь гэбэл «Наири» тухэлэй түрбэм, «БЭСМ-4 М» гэһэн машинанууд нэрлэлтэй. Эхэтэйгээр, удаан саг соо хэхэ ажалые түн богонихон хугасаа соо, тодо нариинаар дүүргэхэ шадалтай техникэтэй түхеэрэлгэнүүд энэл даа.

—Коллективнай тон харюусалгатай даабаринуудые дүүргэдэг. Эрдэм мэргэжэлтэнүүдые һургаха сэхэ үялгаһаа гадуур социальна удха шанартай шэнжэлгэнүүдые үнгэргэдэгбди, — гэжэ тус түбэй научна хүтэлбэрилэгшэ, техническэ наукануудай кандидат, тоолон тодорхойлолгын техникын кафедрые даагша Ю. Ф. Мухопад хөөрэнэ.

Буряадай АССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствэтэй ажахын хэлсээн баталагдажа, хүн зоной ямар үбшэнөөр эхэнхидэ үбдэдэг ушар элирүүлэгдэһэн, үбшэнтэнэй тоо процентээр гаргагдаһан байна. Гурбан жэлэй туршада «БЭСМ-4 М» машина ашаглан хэрэгжэһэн шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүд түбэй эмнэлгын эмхи зургаануудта эльгээгдээ һэн. Мүн ажалшадай ажаһуудалай хэрэглээнүүд хангалгын предприятинуудаар ажал хэрэгые нарижуулгын һайжаруулгын арга боломжонууд элирүүлэгдэһэн юм. Энэ жагал түйлагдааб гэбэл, олонхитын дунда асуудалнуудай анкетэнүүд талагдажа, харюунуудынь тусхай программануудай болгогдон бүридхэгдэһэнэй удаа машинын тоололгоор оруулагдажа болбосоруулагдаһан.

Оронойнмнай саашанхи хүгжэлтые хараалһан Гол түгэлэлнүүд соо ингэжэ уншагдабди: «Үйлэдбэри хүгжөөхэ, автомат манипуляторнуудые (промышленно робот), микропроцессорнуудые, мини-ЭВМ хэрэглэжэ байгаад, автомат аргаар залан хүтэлэлгые үргэдхэхэ, автомат аргаар хүдэлдэг цехүүдые, заводуудые байгуулха».

Тоолон тодорхойлолгын түбэй научна хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдын промышленна предприятинуудтай нягта холбоо барисаатай. Бар хүсэнэй ажалые оньһожоруулха шадитэй рободуудые электронно аргаар хүтэлэлгын асуудалнууд мүнөө эндэ шиидхэгдэнэ. Хүнэй ухаагаар зохёон бүтээгдэһэн рободые хүдэлгэхэ гэлшэ мүн лэ бэрхэтэй юм байна гэжэ ойлгобобди.

Хөөрэлдөөндэмнай машина бүтээлгын факультедэй декан, техническэ эрдэмэй кандидат В. Р. Булатов хабаадалсахадаа, ингэжэ хэлэбэ:

— Гол түлэб электротехническэ болон манай факультедүүдэй студентнэр ЭВМ-үүдые һуралсалда хэрэглэдэг. Эгээл ниимэ һалбаринуудта үйлэдбэрине автоматизацилгын түлөө дэлгэрэнгэй шэнжэлгэ ябуулагдадаг бшуу. Тоолон тодорхойлолгын техникэ хэрэглэхэдэ, залуу үетэн ухаан бодолоо хүгжөөдэг, олон тоото шиидхэгдэнэ эрнүүдэ соохоо зэгэн тааг зохидыень шалгаха һурадаг.

Научна кадрнуудые һурган хүмүүжүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. «БЭСМ-4 М» машинын начальник Б. Д. Аюшеев, мүн В. П. Дармаахеев, Б. Б. Базаров гэгшэд бэлигтэй, ульһа залитай хүдэлмэрилэгшэд юм. Эдэнэр, бусадшье инженер-электронигууд, инженер-программистнууд Томскын, Эрхүүгэй университедүүдые, Москва хотын Бауманай нэрэмжэтэ дээдэ техническэ училищи, Ленинградай В. И. Ульяновай (Ленинэй) нэрэмжэтэ электротехническэ институт дүүргэһэн юм. Тоолон тодорхойлолгын техникын кафедрые даагша Ю. Ф. Мухопад доктор диссертаци хамгаалхаар зэхэжэ. Гадна мүнөө энэ техническэ эрдэмэй 5 кандидат, 9 аспирант тоолоргоно.

Институдай багшанар М. Ф. Степанов, С. О. Никифоров, А. Н. Мурашев гэгшэдэй хүтэлбэри доро техническэ уран бүтээлгэдэ хабаадалсагшад олон. Уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнууд оруулагдахаһаа гадна, шэнэ бүтээлнүүд зохёон хэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, М. Ф. Степановай хүтэлбэри доро уһан доро шэнжэлгэнүүдые хэдэг робот бүтээгдэһэн, СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын отделениин эрдэмтэдэй эльгээгдээд, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн юм.

Эрдэм, техникын хүгжэлтэдэ боложо байһан агуу хубилалтануудай нэгэ шэнжэе тус түбэй хүдэлмэриин жэшээ дээрэ тодоор обёоржо болоно.

Г. ДАШЕЕВА, манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «БЭСМ-4 М» түхэлэй машинын оператор Н. М. Пронтеева, научна хүдэлмэрилэгшэ В. С. Слепнёв гэгшэд ажаллажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ДЭЛХЭЙН ЗАЛУУШУУЛ ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Эб найрамдалай, шахардуу шанга байдалые һуларуулхын ба буу зэбсэг хуряан абахын түлөө залуушуул болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн хуралдаан Хельсинкидэ январиин 19-һөө 23 хүрэтэр табан үдэрэй туршада болобо. Эндэхи «Финляндия» гэжэ ордон соо Европодо аюулгүй байдал хангаха ба харилсаа холбоо тогтоохо талаар зүблөөнэй түгэсхэлэй актда 1975 ондо гар табигдаһан юм. Мүнөө энэ түүхэтэ ордон соо зарлагдаһан уласхоорондын тон шухала уулзалгада политическэ ба шажан мүргэлэй элдэб организацинуудай табан зууһаа дээшэ түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн уласхоорондын олон организацинуудай, тэрэ тоодо ООН-ой ажаглан шэнжэлэгшэд хабаадалсаба.

Эб найрамдалай, шахардуу шанга байдалые һуларуулга ба буу зэбсэг хуряан абалгын хуби заяанай түлөө харюусалгын үндэр мэдэрэлтэй байһан тула дэлхэйн бүхы түбинүүдэй залуушуулай түлөөлэгшэд Хельсинкидэ суглараһан байна. Ушар иимэһээ шахардуу байдалые һуларуулгын политическэ ба сэрэгэй талаар хараа бодолнууд, буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгын социальна ба экономическа хохидолто хойшолонгууд, буу зэбсэг гаргалгые хизаарлаха хэмжээнүүд ба тэрэниие бүгэдэ ниитээрээ хуряан абалга, эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай ба социальна хүгжэлтын түлөө тэмсэл гэхэ мэтэ айхабтар шухала асуудалнууд Хельсинкидэ зарлагдаһан хуралдаанай зүбшэхэ зүйлдэ табигдаһан байха юм.

Л. И. Брежнев энэ хуралдаанда хабаадагшадта эльгээһэн амаршалга соогоо «Мүнөө амгалан байдал юрэ хүсэхэ гээшэ бага — эб найрамдал байгуулхые оролдохо, тэрэнэй түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй, манай энэ дэлхэй дээрэ залуу наһанһаа амгалан тайбанаар, эбтэй эетэйгээр ажаһуужа һураха шухала» гээд онсолон тэмдэглэһэн байна. Имагтал энэ хүсэл эрмэлзэл залуушуулай хуралдаанай хүдэлмэриин гол хараа шэглэл боложо, бүхы оронуудай залуушуулай гол зорилгонуудай шиидхэбэри туйлаха үлэмжэ һайн арга замуудые олохо тушаа хэлсэгдээ. Зарим асуудалнуудаар хараа бодолнуудайнь ондо ондоо байгаашье һаань, Хельсинкидэ сугларһан залуу коммунистнууд, социалистнууд, социал-демократууд, либерал болон радикалнууд, католигууд болон протестантнууд — манай үе сагай политическэ бүхы үзэл бодол баримталагшадай түлөөлэгшэд барандаа эсэсэй эсэстэ яһала бүтэмжэтэйгөөр үгэеэ ойлголсоо.

Хельсинкидэхи уулзалгын һүүлшын үдэр эб найрамдалай, шахардуу шанга байдал һуларуулгын ба буу зэбсэг хуряан абалгын түлөө залуушуул болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн хуралдаанай түгэсхэлэй документ нэгэн дуугаар баталан абтаа. Дэлхэйн залуушуулай бүгэдын хүсэл эрмэлзэл элирхэйлэн харуулан, табан түбиин залуу түлөөлэгшэд ингэжэ тэмдэглэбэ: урда урдаһаа дайлалдахаар бэлэн болгогдоһон сэрэгэй хүсые бага болголгодо, буу зэбсэг, нэн түрүүн ядерна зэбсэг бүтээн гаргалгые хизаарлалгада зорюулагдаһан, уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые амгалан ёһоор шиидхэлгэдэ, дай һүжэрөөжэ болохо үйлэ хэрэгүүдые усадхалгада зорюулагдаһан тодорхой, эрид шууд алхамуудые хэнгүйгөөр, империалис эзэрхэн зонхилгын политикада эсэргүү ябуулгагүйгөөр, дэлхэйн бүхы районуудта политическэ шахардуу байдалые һуларуулгын хэмжээнүүдые абангүйгөөр уласхоорондын аюулгүй байдал туйлахын аргагүй.

Хельсинкидэ үнгэргэгдэһэн хуралдаанай хүдэлмэриин бүтэмжэтэй һайн үрэ дүнгүүд хадаа буу зэбсэг ехээр гаргалгада эсэргүү, буу зэбсэг хуряан абахын, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн залуушуул болон студентнүүдэй хабаадалгые эдэбхижүүлэн үргэдхэхэ хэрэгтэ таатай зохид урмашуулга болоно.

ШЭНЭ ПРЕЗИДЕНТ ШИИДХЭГДЭЭГҮЙ ХУУШАН АСУУДАЛНУУДТАЙ УШАРБА

Америкын Холбоото Штадуудта шэнэ президент тушаалдаа һууба. Үнгэрһэн жэлэй ноябрь һарада үнгэргэгдэһэн һунгалта дээрэ илалта туйлаһан Р. Рейган январиин 20-до хуулита ёһоор тушаалаа абажа, США-гай 40-дэхи президент болобо. Нигэжэ Вашингтондо гүрэнэй засагай хүтэлбэри демократуудһаа республиканецуудай гарта оробо. Оронойнь политика удаадахи дүрбэн жэлдэ Картерай үеынхиһөө үндэһөөрөө хубилха гэжэ энэ үйлэ хэрэг огтошье харуулнагүй. Ушарынь гэхэдэ, демократическа парти, мүн республиканскашье парти томо капиталай аша туһада үнэн сэхээр алба хэдэг байна ха юм.

Гэбэшье Вашингтондо боложо байһан хубилалтануудые тоонгүй байха болоо һаа, буруу ааб даа. Ушар шалтаганиинь юуб гэхэдэ, США-гай эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулгада эсэргүү добтолго сэхэ хэхыень шэнэ захиргаанда мүнөө баалалта хэнэ, саашадаа буу зэбсэг ехээр гарган, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ һаад түбэг тохёолдуулхые оролдоно. СССР-тэй ба хүгжэжэ байһан оронуудтай харилсаануудта эбсэшэгүй хараа бодол баримталхые шэнэ захиргаанда баадхаха, сэрэгэй талаар Советскэ Союзһаа булюу байдалтай боложо, дэлхэйн хэрэгүүдые шиидхэлгэдэ «түрүү» байха ябадал туйлаха һэдэлгэ гаргана.

Һунгалтада папхаруудтаһан Картер, тэрээндэ дүтэ хүнүүд шэнэ захиргаанда милитарис эстафетэ дамжуулхын тула хэрэгтэй хамаг юумэ хуу хэһэн байна. Тэдэнэр 1982 оной сэрэгэй гаргашын астрономическа туйлай ехэ тоо — 200,3 миллиард доллар хэмжээтэй сметэ конгрессэй үзэмжэдэ табяа. Тэрэ сметэ энэ жэлэй октябриин 1-һээ бэелүүлэгдэжэ эхилхэ ёһотой.

Сэрэгэй гаргашые иимэ ехээр дээшэлүүлгэ экономическа үзэгдөөгүй ехэ хохидолдо хүргэхэгүй юм гү? гэһэн зүбтэй асуудал «Нью-Йорк таймс» гэжэ буржуазнашье газетэ табина. Холбоото Штадуудта ушар байдал зүбөөр ойлгоһон ондоошье хүнүүд һанамжаяа мэдүүлнэ. Тэдэнэр засагай хүтэлбэридэ Картерай байһан жэлнүүдэй үедэ үзэгдөөгүй ехээр хохидоһон социально-экономическа асуудалнуудта анхарал хандуулхые уряална. Гадаадын политикада ушар байдалые зүбөөр ойлгодог болоожо, Вашингтоной буу зэбсэг ехээр гаргаха бэшэ, харин хороохынь түлөө хүсэл оролдолго гаргадаг хүнүүдэй тоо олошоржо байна.

Хүн зоной энэ хүсэл эрмэлзэлые шэнэ захиргаан хэрэгсээнгүй хэр байжа шадахаб. Ямаршье юумэнэй боложо магад байгаашье һаа, шэнэ президент тусхайта ёһоор түрүүшынхеэ хэлэһэн үгэ дотороо США-гай экономическа ба социальна талаар шиидхэгдээгүй хуушан асуудалнуудта гол анхарал табиха зуураа, гадаадын политикын асуудалнуудые тон богонёор, айхабтар дүмүүгээр дайраһан байха юм.

Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, президентын тушаалда һууһантайнь дашарамдуулан, Л. И. Брежневэй Р. Рейгандэ эльгээһэн амаршалга соогоо тэмдэглэһэнэй ёһоор, манай орон СССР ба США хоёрой хоорондохи харилсаануудые бүтэмжэтэй һайн болгохын, уласхоорондын шухала шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ алишье талаараа болгоомжотой, зүб ябуулга баримталхын түлөө хүсэл оролдолго гаргана.

ЧАД: ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ КОЛОНИАЛИЗМЫН ХАРАТА ЯБУУЛГАНУУД

Африкын тэгэн дунда оршодог Чад гэжэ гүрэн һүүлэй үедэ шэнэ түхэлэй колониализмын харата ябуулгын хэгдэжэ байһан газар болонхой. Франциин буржуазна хэблэл энэ гүрэндэ эсэргүү кампани эмхидхээд, республикынь саг зуурынь правительствада үдэр бүри заналта хэжэ байна. Тэрээнһээ гадна, Чадта сэрэгэй хүсөөр баалалта хэгдэнэ. Чадай хүршэ Африкын түбэй республикадахи Франциин сэрэгэй баазануудта дайшалхы техникэтэй далайн-сэрэгүүд ба парашютистнууд яаралтай түргөөр асарагданхай.

Эзэрхэг түримхэй энэ ябуулгын шалтагаан юун байгааб гэхэдэ, Ливи Чад хоёр хоорондоо нэгэдэлтэй болохо ябадалда зорюулагдаһан политика бэелүүлхэ тухай хамтын коммюнике толилһон байна. Национальна бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ аха дүү хоёр арадай хуулита энэ хүсэл эрмэлзэл буруугаар тайлбарилагдаһан, Ливи Чадые эзэмдэхэ хүсэлтэй болоо гэжэ хардан гэмнэһэн байха юм. Чадай бэеэ даанхай байдалда үнэхөөрөө аюул тохёолдуулжа байһан ушарал болохо тэрэнэй хилэ шадар француз сэрэгүүдые асаралга «Чадай бэеэ даанхай байдалые хамгаалха тушаа анхарал» гэжэ худал хуурмагаар идхагдаһан байна.

Энээн дээрэ үшөө ямар юумэ нэмэлтэйб гэхэдэ, 1900 онһоо 1960 он хүрэтэр Чад Франциин колони байһан. Энэ оронои арад зон бэеэ даанхай байдалтай болоһонойнгоо һүүлээр аяар 20 шахуу жэлэй туршада француз сэрэгүүдые өөһэдынгөө газар дайдаһаа гаргахын түлөө тэмсэл ябуулха баатай болоһон гээшэ. Чадай зэбсэгтэ отрядуудай сүлөөрүүлгын дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй ашаар 1979 оной мартын 23-да француз генерал Маллума гэгшын зонхилхы журам усадхагдажа, француз сэрэгүүд оронһоонь гаража ошоһон байна. Тэрэл оной ноябрь һарада Г. Уэдде гэгшээр толгойлогдоһон саг зуурын правительство Чадта байгуулагдаа бэлэй.

Оронойнь национальна нэгэдэлэй саг зуурын энэ правительство бүхы гүрэнүүдтэй, илангаяа хүршэ гүрэнүүдтэйгээ хани нүхэсэлэй ба харилсан туһалалсалгын холбоо барисаа тогтоохын түлөө бэлэн байһанаа мэдүүлээ. Африка түбиин энэ регионой оронуудта харша ябуулгануудта Чад хэзээдэшье хэрэглэгдэхэгүй гэжэ энэ правительство үшөө дахин гэршэлэн харуулаа. Тиигэжэ тэрэ Чадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүйе бусад гүрэнүүдые уряалаад, өөрынь газар дээрэ хариин гүрэнүүдэй сэрэгэй баазануудые байгуулха ямашье һэдэлгэдэ эсэргүү байһанаа эрид шууд мэдүүлээ.

Чадай империализмда эсэргүү шууд сэхэ хараа бодол шэнэ түхэлэй колонизаторнуудай уур сухал ехээр хүргэбэ. Гэбэшье колонизаторнуудай балмад бүдүүлигээр аашалдаг үе саг бусалтагүйгөөр ошонхой ааб даа. ФКП-гэй политбюрогой гэшүүн, национальна суглаанай депутат М. Гремец үгэ хэлэхэдээ, Франциин коммунис партиин үмэнэһөө имагтал энээн тухай онсолон тэмдэглэһэн байха юм. Африкада империализмын жандармын үүргэ дүүргэдэг байха һэдэлгэ гаргадаг Франциин засагай хүтэлбэри баригшадые тэрэ эрид шууд буруушаагаа.

Г. ШИШКИН, (ТАСС).

ХҮН ба БАЙГААЛИ

АНГУУДАЙ ҮБЭЛЖӨӨН

Үбэлэй эгээл янгинама хүйтэн һара январь тухай «наран зун тээшэ, үбэл хүйтэн тээшэ» гэжэ ород зон хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье, энэ үедэ үдэр «борбилоогой алхамаар» нэмэжэ, хүйтэн улам шангададаг гээшэ. Январиин үдэшэ, үглөөгүүр 35—40 градус, бүри ехээршье хүйтэрдэг байна. Һарын тэнгээр Байгал далай мүльһэн хуягаа үмдэдэг.

Хээрэ ажамидардаг зэрлиг ан шубуудта эгээл бэрхэтэй хаһань үбэл гээшэ. Шубууд энэ үедэ даарража, хоолоор дуталдажа ядардаг. Хүхэ буха, шиисгалдай, шаазгай болон турлаагууд айлай газааг уур үбдэл-сүбдэл түүжэ амидардаг. Тиихэдэ һойр, хура, хүдүүнүүд хуһанай буурсаг суглуулжа хооллоно. Тэдэнэр һүниндөө саһан доро хонодог. Юуб гэхэдэ, тэдэнь нэхы хүнжэл доро ороһондол һалхигүй бүтүү байдаг гээшэ.

Ой соо ороходо, үбдэгсөө саһан, хон-жэн, агаар тунгалаг. Нарһанай мүшэр дээрэ тогтоһон саһан элдэб ангуудай дүрсэ мэтээр холоһоо үзэгдэнэ. Тиихэдэ түгсэгүүд дээрэ тогтоһон саһан томо сагаан һархяаг шэнгеэр харагдана.

Эгээл энэ үедэ ангуудай нэхы нэмэргэ хүсэнхэй. Елэн харахан нооһотой булган олзо бэдэржэ, нүхэнһөө холуур зайгуултана. Энэ габшагай шуран арьяатан шандага, хэрмэ, хулгана болон саһан доро шэбээлһэн хура, һойрнуудые шадамараар барижа эдинэ. Хүдэрыншье дайралдаа һаа, хүзүүн дээрэнь саб буужа, гүрээень таһа хазажа унагаадаг. Һалхи шуурганай бууха да, булган хэдэн үдэр нүхэнһөө гарангүй, урид суглуулжа нөөсэлһэн хулгана болон элдэб бишыхан шубуухайнуудаар хоолодог.

Үбэлэй хүйтэндэ таряанай поли, сабшалан дээгүүр бүдүүн хүзүүнэй мүрнүүд олошорно. Энэ арьяатан нэгэхэн һүниин туршада арбаад модоной зайда агнаха шадалтай. Бүдүүн хүзүүн хүдөө ажахыда туһатай амитадай нэгэн болоно. Энэ арьяатан нэгэ жэлэй туршада хэдэн зуугаад хулгана, зумбараануудые хюдадаг юм. Жэшээлхэдэ, үбэлдөө бүдүүн хүзүүн эшээндэ хэбтэһэн зумбараануудай нүхэ малтажа ороод, досоонь байгшадые бултыень барижа эдидэг. Садхалан ябаа һаа, хулгана, зумбараануудые хюдажа, нэгэ газарта, ехэ нүхэн соо суглуулан нөөсэлдэг.

Хүйтэн жабартай үдэрнүүдтэ хэрмэн хатанги модоной хүнды болон элдэб мүшэрнүүдээр хэһэн дулаахан хурил соогоо ехэнхи сагаа үнгэргэнэ. Үглөөнэй хүйтэн жабарай буурахалзар хэрмэн хурилһаа гаража, һагсагархан һүүлээ заһадаг, арбагархан һабарнуудаараа үһэ нооһоёо сэбэрлэдэг. Модонһоо һүрэн буужа, намартаа нюуһан һамарай борбоосгой, хатааһан һархяагуудаа бэдэрхээ ошодог юм.

Хэрмэнэй арһан эгээ мүнөө һайн шанартай болонхой. Хөөбэриинь үдхэн, нооһониинь ута. Ангуушад хэрмэ мүрөөрнь дахажа, хурилһаань гаргажа буудадаг. Олонхи ушарта нэгэ модонһоо хоёр хэрмэн баригдана.

Энэ үедэ шоныи ороон эхилжэ, арьяатад таба-зургаагаараа һубарилдан зайгуултажа захална. Тэдэнэр үлэгшэнөө буляалдажа, улаа маахай болотороо наншалдана, бэе бэеэ зулгаалдана. Тиихэдээ бэе тамирайнгаа талаар шадалтай эрэ шоно бусадаа намнажа, үлэгшэнтэеэ нэгэ бүлэ болодог байха юм.

Шононууд агнууриин ажахыда горитойхон хохидол ушаруулна. Үбэлэй үедэ эдэ арьяатад шандага, гүрөөһэ олоор барина. Бугануудые боорлон намнажа, хабсагайһаа халяана. Хандагайнуудые елүүр мүльһэн дээрэ хальтираажа унагаагаад, барижа эдинэ. Эгээл энэ үедэ шоныи ябадаг газарта хоро хаяжа, хабхаан зүүжэ, эдэ арьяатадые усадхахада, зохид саһа ерээ.

Эшээндэ ородог амитад: баабгай, доргон, тарбаган, заряа, зумбараа болон жэрхинүүд нүхэн соогоо набша намаа, саһа бамбайтар дэбдэеэд, үбэлые унтажа үнгэргэнэ.

Саһа шуурганда туулгагдаһан туруута ангууд үндэр газарһаа үбэлэйнгөө саһа багатай бэлшээридэ буунхай. Бодон гахайнууд һамарай борбоосгойнуудые бэдэржэ, хуша модоной хүндынүүдтэ байрланхай. Хүйтэнэй үедэ гахайнууд олоороо сугларан, модоной мүшэр, хуурай набшаһа, хагдаар хэбтэри хэжэ хононо. Орооной үедэ хадаралдажа, тамираа алдаһан азарга гахайнууд һүрэгһөө амяарлан хоолложо, шадал тэнхээгээ заһана.

Хандагайнууд уляаһанай бүтүү шэдхэ соо, ехэнхи ушарта гол горхонуудай эхиндэ байрлана. Энэ тураг ан үбэлдөө бургааһанай үзүүр, уляаһанай жэжэ мүшэр эдинэ. Ута шасатай хадаа гүнзэгы саһанда тогтонгүй дуратай газартаа хүрэжэ бэлшэнэ. Тэдэнэй хабтагар томо эбэр үбэлэй дунда һара болохо январь соо унадаг.

Буганууд эдеэлсэ баянтай бэлшээри бэдэржэ, түймэртэ дүрэһэн хухюуртай хүндынүүдтэ байрлана. Тэдэнэр аихабтар һэргэг һэн тула харууһанай газарта, хадын оройдо гаража үдэртөө хэбтэжэ амардаг. Бугын яһан эбэр мартын тэнгээр унажа захалха.

Гүрөөһэд сабшалан, тарялан шадар сугларанхай. Ойн соорхой, хадын майлада гаража бэлшэнэ. Үдэртөө буртаг шэрэнги соо хороно. Газарта хүрэтэр урда хүлнүүдээрээ саһа этэржэ хэбтээд, хибэдэһээ хибэжэ амардаг байна. Гуранай эбэр үни унанхай. Эгээл мүнөө үедэ, январиин һүүл багаар шэнэ шуһан эбэр ургажа эхилхэ.

Буга, хандагайнууд газарай хүрьһэндөө бушхаһан хужарай амтатай тошо долёохоёо һүниндөө голдоороно.

«Зөөлэн алта» олзоборилго февралиин 15, буга, гүрөөһэнэй агнуури февралиин 1 болотор үргэлжэлхэ.

М. ГЫЛЫКОВ, биолог-охотовед.

СПОРТ

ШЭНХИНЭЭТЭ ГОДЛИНУУД

Нютагаймнай эдир мэргэшүүлэй мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, республикын болон бүхэсоюзна ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадажа, амжалта, илалта туйладаг болоһондонь, Хурамхаанай хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер СССР-эй спортын мастер Анатолий Гармаев алдар габьяатай.

Район дотороо спортын эртэ урдын энэ зүйлые хүгжөөн дэлгэрүүлхэ талаар тэрэ ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Анатолий Дондуповичай хүсэлэл оролдолгоор лэ спортын энэ зүйл Хурамхаанда хүгжөөгдөө гэхэдэ, алдуу болохогүй. Тэрэнэй һурагшад аха дүүнэр Цыренжаб болон Цынгунжаб Будаевууд спортын мастерай нормо дүүргээд, мүнөө эдэнэр өөһэдөө «Динамо» бүлгэмдэ тренернүүдээр хүдэлдэг. Эдэнэр республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ нэгэнтэ бэшэ хүртэһэн, элдэб мүрысөөнүүдтэ илажа гараһан намтартай.

Һаяшаг баярта мэдээсэл Хурамхаанда хүрэжэ ерээ һэн. Эдэнэй дүү хүбүүн Цыденжаб Будаев Душанбегэй городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй шанда хүртэхын түлөө бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадахадаа, эрхим арбанай тоодо ороһоо гадна, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэһэн байгаа. Тэрэнэй энэ амжалтада тренер А. Д. Гармаев габьяатай юм.

Уланай дунда һургуулиин һурагша Цыденжаб зургаадахи класста һуража ябахадаа, номо годли түрүүшынхеэ гартаа баряа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ Москва, Ленинград, Шэнэ Каховко, Ростов-на-Дону хотонуудта үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа, хёрхо мэргэн байһанаа харуулба. Тэрэнэй дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари мүрысөөндэ ургана гэхэдэ, алдуу болохогүй. Саашадаа эдир хүбүүхэнэй бүри ехэ амжалта туйлаха байһаниинь арсашагүй.

Нёдондо жэл Анатолий Дондуповичай үшөө нэгэ һурагша — Хурамхаанай дунда һургуулиин юһэдэхи классай һурагша Лариса Целовальникова һур харбалгаар хэдэн мүрысөөндэ дээгүүр һуури эзэлээ һэн. Үнгэрэгшэ үбэл Свердловск хотодо үнгэргэгдэһэн РСФСР-эй чемпионадта мэргэн хёрхо байһанаа харуулжа, мастерай нормо дүүргэһэн юм.

А. Д. Гармаевай хүтэлбэрилдэг секцидэ бэлигтэй бэрхэ мэргэшүүл олон. Хурамхаанай дунда һургуулиин юһэдэхи классай һурагша Виктор Онгонов спортын мастерта кандидат, Цыден Орбодиев, Жанна Батуева болон бусад нэгэдэхи разрядтайшуул болоһон байгаа. Бага наһанай бүлэгһөө Дима Будаев, Оля Нечкина, Эржена Урбадаева, Баяр Ринчинов болон бусад яһала һайн үрэ дүнгүүдые харуулдаг болонхой.

Хурамхаанай хүүгэдэй спортын һургуулиин секцидэ дүн хамта 60 хүбүүд, басагад ябадаг юм. Эдэнэр неделидээ гурба дахин һорилго хэдэг. Тиихэдээ арга шадабаряа дээшэлүүлгэдэ гол анхаралаа хандуулаг байна.

Ингэжэ районоймнай хүүгэдэй спортын һургуулиин мэргэшүүл мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлжэ, республикын, бүхэроссин мүрысөөнүүдтэ амжалта туйладаг боложо байнхай. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, спортын ветеран, ажалдаа үнэн шударгы тренер А. Д. Гармаев эдэниие һурган хүмүүжүүлнэ бшуу.

В. ГАРМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «1981 ондо хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол. «КПСС-эй XXVI съездые угтуулан» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи, гурбадахи хуудаһануудта. Агрономуудай республиканска зүблөөнэй, тоосоон. «Агрономой үндэр уялга ба бэлиг шадабари» — КПСС-эй обкомой секретарь В. Ф. Лысовэй элидхэл. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Республикын соёлой ажабайдалай тобшо һонин. Спорт. Элүүр энхын булан. Шэнэ номууд. Мэдээсэлнүүд болон соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Орлёнок» телестудиин концертнэ зал. 11.05 — «Тростинка на ветру» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 12.30 — Шэнэ һонин. 15.45 — «Арадай мүнхэ дурасхаалда» — баримтата фильм. 16.00 — «Уран шүлэг». С. Орлов. 16.30 — «Спортын класс».

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Байгал» — программа (буряадаар). 17.30 — «Хамар-Дабаан» — телевизионно аяншалагшадай клуб.

Москва. 18.00 — Спортын программа: 1. Санын спортоор дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө. Эрэшүүл. 15 км. Эхэнэрнүүд. 20 км. ЧССР ба Болгариһаа дамжуулга. 2. Хадаһаа санаар халтиралгаар дэлхэйн кубок. Слалом-гигант. Швейцариһаа дамжуулга. 18.55 — «Зураг бүридэнь — наран!». 19.10 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 19.25 — «КПСС-эй ЦК-гай проектын мүрнүүдэй саана «Намтарай эхин».

Москва. 20.10 — «Хари гүрэнэй фильмүүд». «Красавцы и сумасброды» — уран һайханай фильм (Венгри). 21.30 — «Время». 22.05 — «Баримтата экран». 23.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 23.30 — Баскетбол. «Жальгирис» (Каунас) — СК «Модерн» (Франци).

«СПОРТЛОТОГОЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Январиин 17-до наадагдаһан «Спортлотогой» гурбадахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 846.004 биледүүд ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (23 карточка) тааһан хүнүүд — 3.585 түхэриг, дүрбэн номер (1714 — карточка) таагшад — 44 түхэриг, гурбан номер (31972 карточка) тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото». 2.597,691 биледүүд ороо.

Зургаан номер (16 карточка) таагшад — 9.908 түхэриг, табан номер (1405 карточка) тааһан хүнүүд — 97 түхэриг, гурбан номер (77551 карточка) таагшад 5 түхэриг абаха.

Гурбадахи тиражай шүүбэринүүд январиин 28-һаа февралиин 28 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

САГАЙ УЛАРИЛ

МҮНӨӨДЭР республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Хойто районуудта, Байгал шадар багаханаар саһан орохо. Баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 18—23 градус хүйтэн, зарим районуудта 12 градус хүйтэн байха.

УЛААН-ҮДЭДЭ үүлэтэйшэг байха, саһан орохогүй. Баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 18—20 градус хүйтэн байха.

ЯНВАРИИН 28—29-нэй үдэрнүүдтэ үүлэтэйшэг байха. Зарим газарта багаханаар саһан орохо, һулаханаар бороо доһолхо. Баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө —32, градус хүйтэн байха.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-00337 Заказ № 22. Индекс 5901.